

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

แนวทางการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการประกันคุณภาพ
การศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Guidelines for Development Best Practice for the Internal
Quality Assurance of Rajamangala University of Technology
Thanyaburi

นางสาววีรนุช พานทอง
สำนักประกันคุณภาพการศึกษา

ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมงานวิจัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ประจำปี 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน และนำผลการศึกษามาเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างแบบสอบถามออกเป็นเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิเคราะห์ผลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพของแต่ละตงบังชีของระดับสถาบันที่เป็นตงบังชีกระบวนการ 9 หน่วยงาน

ผลการวิจัย พบว่า แนวปฏิบัติที่จะนำการประกันคุณภาพเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี พบว่า ประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 ประเด็น คือ 1) ทุกคนในหน่วยงานต้องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 2) ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุน และ 3) มีระบบการจัดเก็บข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

สำหรับแนวปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพ พบว่าการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรและผู้บริหาร โดยทำงานในรูปแบบคณะกรรมการ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และชี้แจงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อร่วมแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการจัดทำแผน กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีการกำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน รวมถึงการนำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ เพื่อวางแผนการเก็บข้อมูลตามตงบังชีและรายงานหลักฐาน มีเพื่อให้ผลการดำเนินงานสมบูรณ์ ครบถ้วน และถูกต้องที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา การประกันคุณภาพการศึกษา แนวปฏิบัติที่ดี

Abstract

The objective of this research is to study the problems, obstacles, comments and suggestions from internal quality assessment examination and will applied the result as a model for internal quality assurance of Rajamangala University of Technology Thanyaburi. These quality and quantitative questionnaire research were derived from individual person that responsible for quality assurance of nine departments in the university and were calculated for mean, standard deviation and content analysis.

The result showed that best model of internal quality assurance that will lead to good practice in the university must be comprise with three major topics. First one, everyone in the university should provide cooperation and share work information, quality assurance and internal education together. Second, the executive from each department must be supportive. Last one, high quality of system for storing quality assurance and internal education data.

To achieve high quality of assurance, it should work and cooperate together between the executive and everyone in the department as a committee. Exchanging

and clarifying the obstacles during the process will improve and develop the preparation plans, goal and indicator in the operation, internal quality assurance, monitoring the performance. Also using PDCA quality circuits for plan data collection and reports will help and make this operation accurate and successful.

Keywords: Guidelines for Development, Internal Quality Assurance, Best practices

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน และนำผลการศึกษามาเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบคุณบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพของแต่ละตัวบ่งชี้ของระดับสถาบัน ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และทำให้การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ขอขอบคุณกองทุนส่งเสริมงานวิจัย โครงการวิจัยการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (Routine to Research) ประจำปี 2561 ที่ให้ทุนสนับสนุน

นางสาววีรินุช พานทอง
มิถุนายน 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเพนมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.5 ทฤษฎี สมมุติฐาน และกรอบแนวคิดของโครงการวิจัย	4
1.6 คำจำกัดความเบื้องต้น	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1. แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) และการถอดบทเรียน	6
2.1.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ แบบประสบการณ์จริง (Experiential Learning)	7
2.1.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบประสบการณ์	8
2.2 พัฒนาการของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	9
2.2.1 กระบวนการและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (ปีการศึกษา 2557-2561)	10
2.2.2 วิธีการประกันคุณภาพภายใน	11
2.3 บทบาทของบุคลากรของสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	12
2.3.1 บทบาทของผู้บริหารต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	12
2.3.2 บทบาทของบุคลากรต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	14
2.3.3 บทบาทของนักศึกษาต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	14
2.3.4 บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกสถาบันต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	15
2.4 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	16
2.4.1 การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบัน	17
2.4.2 แนวทางการวิเคราะห์และสรุปผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบัน	32
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
3.2 กลุ่มตัวอย่าง	35
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	36
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	36

	จ
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
4.1 ข้อมูลทั่วไป	37
4.2 ข้อมูลการประกันคุณภาพเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี	39
4.3 แนวปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษา	40
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	46
5.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	46
5.2 ขอเสนอแนะ	47
บรรณานุกรม	48
ภาคผนวก	50
ประวัติผู้วิจัย	55

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน	9
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	37
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	37
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละระยะเวลาที่เข้ามารับผิดชอบด้านงานประกันคุณภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	38
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละผลคะแนนประเมินในตัวบ่งชี้ที่รับผิดชอบครั้งที่ผ่านมาของผู้ตอบแบบสอบถาม	38
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละผลคะแนนประเมินที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุด	38
ตารางที่ 4.6 ตารางวิเคราะห์ข้อมูลการประกันคุณภาพเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี	39
ตารางที่ 4.7 แสดงความเห็นถึงจุดแข็งของการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	40
ตารางที่ 4.8 แสดงความเห็นถึงจุดอ่อนของการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	40
ตารางที่ 4.9 แสดงจุดมุ่งหมายในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	41
ตารางที่ 4.10 แสดงการวางแผนงานการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	41
ตารางที่ 4.11 แสดงการกำหนดเป้าหมายและการส่งเสริม สนับสนุนเพื่อให้มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเกิดความสำเร็จ	42
ตารางที่ 4.12 แสดงการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	42
ตารางที่ 4.13 แสดงวิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในตัวบ่งชี้ที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	43
ตารางที่ 4.14 แสดงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	43
ตารางที่ 4.15 แสดงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	44
ตารางที่ 4.16 แสดงวิธีการและแนวทางในการรักษาผลการดำเนินงานเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี	44

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

พัฒนาการของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

เป็นที่ทราบกันดีว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ตามระดับการพัฒนาของสถาบันการศึกษา ตามความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สภาพสังคม เศรษฐกิจ ความรู้ และทักษะในอนาคตที่ตลาดงานต้องการและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกจึงมีการปรับปรุงมาโดยตลอด ปัจจุบันระบบการประกันคุณภาพภายในเข้าสู่รอบที่สาม (2557-2561) และระบบการประเมินคุณภาพ ภายนอกเข้าสู่รอบที่สี่ (2558-2562)

ระบบการประกันคุณภาพภายในที่พัฒนาโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เริ่มใช้มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 เป็นระบบแรกที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งได้นำไปใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานในทุกปีการศึกษาและให้สถาบันอุดมศึกษาเพิ่มเติมประเด็นการประเมินที่สะท้อนเอกลักษณ์ของแต่ละสถาบัน ในรอบแรกนี้ตัวบ่งชี้ประเมินผลการดำเนินงานมีทั้งตัวบ่งชี้ที่เป็นปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตหรือผลลัพธ์โดยครอบคลุมองค์ประกอบคุณภาพตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2546 ตอบสนองเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษาและมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ภายใต้หลักการสำคัญคือไม่เป็นภาระซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษา ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้น สามารถประเมินได้ครบทุกมิติของระบบการประกันคุณภาพ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตหรือผลลัพธ์ อีกทั้ง ยังมีความสมดุลระหว่างมุมมอง การบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านนักศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเงิน และด้านบุคลากร การเรียนรู้และนวัตกรรม ในส่วนของเกณฑ์การประเมิน มีทั้งเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้กับทุกสถาบันและที่แยกใช้เฉพาะกับสถาบันที่มีจุดเน้นต่างกัน ได้แก่ สถานการณ์การผลิตบัณฑิตและการวิจัย สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาสังคม สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตเพียงอย่างเดียว เนื่องจากในระยะแรกนี้สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งยังไม่มีกระบวนการทำงานที่เน้นวงจรคุณภาพอย่างชัดเจนตัวบ่งชี้ส่วนใหญ่จึงเป็นตัวบ่งชี้ที่เน้นกระบวนการ

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในรอบที่สอง พ.ศ. 2553 ยังคงยึดหลักการเดียวกับรอบแรก โดยนำแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) กฎกระทรวงว่าด้วย ระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. กรอบการปฏิบัติราชการตามมิติด้านต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในกรณีมหาวิทยาลัยของรัฐมาเป็นกรอบในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพภายใน รอบที่สองจะมุ่งเน้นการประเมิน เฉพาะปัจจัยนำเข้าและกระบวนการสำหรับการวัดผลผลิตหรือผลลัพธ์นั้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้

นำตัวบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพภายนอกของรอบสามของสมศ. มาใช้โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของตัวบ่งชี้และเกณฑ์ การประกันคุณภาพภายในที่สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการให้ครบถ้วนทุกมิติของ ระบบประกันคุณภาพคือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตหรือผลลัพธ์ ทั้งนี้เกณฑ์ที่พัฒนาขึ้นในรอบนี้ยังมี ความแตกต่างจากรอบแรก คือ มีการกำหนดประเภทเกณฑ์มาตรฐานทั่วไปที่ใช้กับทุกกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา และเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มเติม เฉพาะกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี กลุ่ม ค1 สถาบันเฉพาะทางที่เน้น ระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่ม ค2 สถาบันเฉพาะทางที่เน้นระดับปริญญาตรี และกลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยชั้น สูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาเอก ตามนิยามที่กำหนดในประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในรอบใหม่ (พ.ศ. 2557-2561)

ในปี พ.ศ. 2557 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของหน่วยย่อยของการอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตให้มี คุณภาพ จึงได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษาโดย ให้ พิจารณาเพิ่มเติมในสาระที่เกี่ยวข้องในกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐาน สถาบันอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 รวมทั้งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ทั้งนี้ ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3 ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยมี องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตาม พันธกิจ 4 ด้านของสถาบันอุดมศึกษา และเพิ่มเติมด้านอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน ดำเนินการไปพร้อมกัน หากเป็นตัวบ่งชี้ ที่เน้นกระบวนการจะต้องมีการประเมินผลลัพธ์ภายใต้การดำเนินการตามตัวบ่งชี้กระบวนการ ดังกล่าวด้วย (process performance) ซึ่งได้กำหนด หลักการพัฒนาไว้ ดังนี้

สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ องค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม และองค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการ ตัวบ่งชี้และ เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบัน พิจารณาให้เป็นไปตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ มาตรฐาน ด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษาประกอบด้วยด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารจัดการมาตรฐาน ด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการวิจัย ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ด้านการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม

โดยผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน ในปีการศึกษา 2557-2559 ของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบันแยก เป็นคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ และคะแนนภาพรวม ดังนี้

องค์ประกอบที่	ปีการศึกษา 2557	ปีการศึกษา 2558	ปีการศึกษา 2559
1. การผลิตบัณฑิต	3.64	4.05	4.18
2. การวิจัย	4.41	4.72	4.59
3. การบริการวิชาการ	3.00	5.00	5.00
4. การทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม	4.00	5.00	4.00
5. การบริหารจัดการ	3.46	4.59	4.62
คะแนนเฉลี่ยรวม	3.76	4.47	4.42

จากผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน ในปีการศึกษา 2557-2559 พบว่า ผลการประเมินในภาพรวมมีคะแนนอยู่ในระดับดี แต่คะแนนผลการประเมินในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบมีคะแนนที่ได้ไม่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น โดยปีการศึกษา 2557 ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.76 ปีการศึกษา 2558 ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.47 และปีการศึกษา 2559 ได้คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.42 และเมื่อดูในรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ พบว่ามีองค์ประกอบที่คะแนนมีการเพิ่มขึ้นและลดลง คือ องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย และองค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม

ดังนั้น เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน มีคุณภาพและมีผลคะแนนที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ผลการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน ในปีการศึกษา 2557-2559 จากบุคลากรและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการทำการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปวิเคราะห์ถึงปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน และนำไปพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และเพื่อนำผลการศึกษามาเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาแนวทางแนวการปฏิบัติที่ดีด้านการประกันคุณภาพการศึกษาคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน
3. เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี

1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตโครงการวิจัย ดังนี้

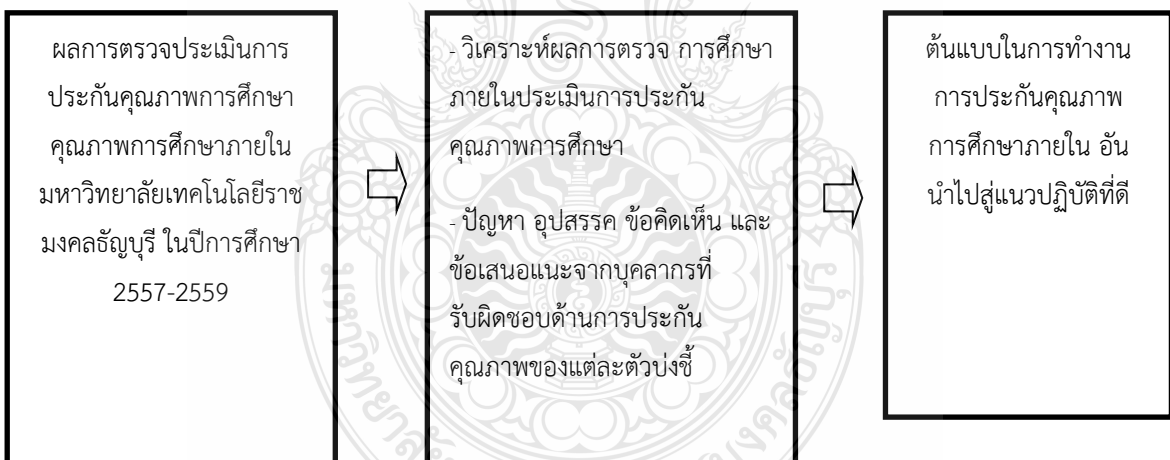
1. ด้านเนื้อหา ได้แก่ ผลตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน ในปีการศึกษา 2557-2559
2. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรที่รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพของแต่ละตัวบ่งชี้ของระดับสถาบัน ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
3. ด้านสถานที่และระยะเวลา ได้แก่ ผลตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบันในปีการศึกษา 2557-2559 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน
2. สามารถนำผลการศึกษามาเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี

1.5 ทฤษฎี สมมุติฐาน และกรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในปีการศึกษา 2557-2559 และจุดแข็ง จุดอ่อน รวมถึงข้อเสนอแนะจากกรรมการผู้ตรวจประเมิน จึงได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดของโครงการวิจัย ดังนี้

1.6 คำจำกัดความเบื้องต้น

กลไกการประกันคุณภาพ หมายถึง กลไกการประกันคุณภาพผู้ที่มีความสำคัญส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จและ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องคือคณะกรรมการระดับนโยบายและผู้บริหารสูงสุดของสถาบันที่จะต้องให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและเข้าใจร่วมกันทุกระดับ โดยมอบหมายให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการรับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และกระตุ้น ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของคณะกรรมการ หรือหน่วยงานนี้ คือ การจัดระบบประกันคุณภาพพร้อมทั้งกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพที่เหมาะสมสำหรับ คณะและสถาบันระบบประกันคุณภาพที่ใช้ต้องสามารถเชื่อมโยงให้เกิดคุณภาพของการ

ปฏิบัติงาน ตั้งแต่ ระดับบุคคล ระดับหลักสูตร ระดับคณะวิชา ไปจนถึงระดับสถาบัน โดยอาจจำเป็นต้องจัดทำคู่มือคุณภาพ ในแต่ละระดับเพื่อกำกับการดำเนินงาน แต่ที่สำคัญคณะกรรมการหรือหน่วยงานนี้ ต้องประสานงานและ ผลักดันให้เกิดระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพซึ่งสามารถใช้งานร่วมกันได้ในทุกระดับ

ระบบ หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีการกำหนดอย่างชัดเจนว่าต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้ได้ผลออกมาตามที่ต้องการ ขั้นตอนการปฏิบัติงานจะต้องปรากฏให้ทราบโดยทั่วกันไม่ว่าจะอยู่ในรูปของเอกสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีการอื่นๆ องค์ประกอบของระบบ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลิต และข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยง

กลไก หมายถึง สิ่งที่ทำให้ระบบมีการขับเคลื่อนหรือดำเนินอยู่ได้ โดยมีการจัดทรัพยากร มีการจัดองค์กร หน่วยงาน หรือกลุ่มบุคคลเป็นผู้ดำเนินงาน

ระดับสถาบัน หมายถึง ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ประกอบด้วยผลการดำเนินงาน ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และเพิ่มเติมตัวบ่งชี้ที่ดำเนินการในระดับสถาบัน จำนวนรวม 13 ตัวบ่งชี้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ผลการตรวจประเมินเพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความ วารสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการวิจัยในหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) และการถอดบทเรียน
 - 2.1.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ แบบประสบการณ์จริง (Experiential Learning)
 - 2.1.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบประสบการณ์
- 2.2 พัฒนาการของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
 - 2.2.1 กระบวนการและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (ปีการศึกษา 2557-2561)
 - 2.2.2 วิธีการประกันคุณภาพภายใน
- 2.3 บทบาทของบุคลากรของสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.3.1 บทบาทของผู้บริหารต่อการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.3.2 บทบาทของบุคลากรต่อการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.3.3 บทบาทของนักศึกษาต่อการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.3.4 บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกสถาบันต่อการประกันคุณภาพการศึกษา
- 2.4 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
 - 2.4.1 การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบัน
 - 2.4.2 แนวทางการวิเคราะห์และสรุปผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบัน
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) และการถอดบทเรียน

การเรียนรู้จากประสบการณ์มีรากฐานมาตั้งแต่เริ่มเกิดมนุษยชาติ การเรียนรู้ในยุคนั้นจะเป็นการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก (Trial and error) โดยมีการประเมินผลที่ชัดเจนคือ การอยู่รอดโดยการดำเนินชีวิต และผลการเรียนรู้ที่ดีที่สุดก็จะเป็นแบบอย่างให้รุ่นต่อไปได้จดจำ เพื่อประยุกต์ใช้สำหรับตนเอง การศึกษาจากประสบการณ์จึงถ่ายทอดจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลานจากนายจ้างสู่ลูกจ้าง จากเพื่อนสู่เพื่อน จากผู้รู้ไปผู้เรียน จนเกิดเป็นการถ่ายทอดความรู้หลายลักษณะ เช่น การฝึกงาน การอาชีวศึกษา การจัดการฝึกอบรมในหน่วยงานต่าง ๆ รวมไปถึงการสอนงาน เป็นต้น

ขอขยายความหมายของคำว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์กว้างขวางมาก ทั้งในทางปฏิบัติและทฤษฎีต่างมีมุมมองที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่แต่ละคนเผชิญอยู่ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) คือกระบวนการสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติด้วยการนำเอาประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาบูรณาการเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่ ๆ ขึ้น

ทฤษฎีการเรียนรู้หลายทฤษฎีได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ เช่น ทฤษฎีของการเรียนรู้หลายทฤษฎีจากประสบการณ์ของ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) หรือทฤษฎีของฌองเพียเจท์ (Jean Piaget) ซึ่งมีบทสรุปในงานวิจัยว่า พัฒนาการของมนุษย์นั้นมาจากการที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวของเขาเอง อย่างไรก็ตามผู้ที่ถือว่าเป็นผู้นำซึ่งจุดประกายให้กำเนิดทฤษฎีการเรียนรู้จาก

ประสบการณ์ที่สำคัญๆ ได้แก่ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey)ฌอง เพียเจท์ (Jean Piaget) เคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin) และเดวิด โคลบ (David Kolb) ต่อเนื่องกันมาตามลำดับ ความเชื่อของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ในเรื่อง “Learning by doing” “หรือการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง” เป็นวลีที่ถูกอ้างอิงอย่างแพร่หลายในหมู่นักการศึกษา เขาได้เสนอแนวคิดที่ว่า “เหตุการณ์ต่าง ๆ ย่อมเกิดและดำเนินอยู่นั่นเอง แต่สิ่งที่เราจะต้องคำนึงถึงก็คือความหมายที่แฝงอยู่ในสิ่งนั้นนั่นเอง เขาชี้ให้เห็นความสำคัญของประสบการณ์ที่มนุษย์มีอยู่อย่างหลากหลายแตกต่างกันและสนับสนุนความคิดของนักการศึกษาที่ว่าประสบการณ์นั้นไม่สำคัญเท่ากับว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง จากประสบการณ์นั้นๆ เลวิน (Kurt Lewin) มีความคิดคล้าย ๆ กับ ดิวอี้ (John, Dewey) เขาเชื่อว่าประสบการณ์จะนำไปสู่การเรียนรู้ได้ก็ต่อเมื่อเราเข้าใจความหมายของประสบการณ์นั้นและสามารถนำออกไปใช้ในการพัฒนาตนเองหรือกลุ่มซึ่งจะต้องมีปัจจัยอื่นๆ อีกหลายอย่างมาสนับสนุนให้เกิดสิ่งเหล่านี้ขึ้น

ในขณะที่มีการศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ที่ได้กล่าวข้างต้น งานของโคลบ และ ฟราย (Kolb and Fry. 1971 ; 1975 ; 1984) ก็เป็นที่นิยมใช้อ้างอิงถึงในการอภิปรายถึงประเด็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ โคลบและฟราย (Kolb and Fry. 1975) ระบุในผลการวิจัยว่าขณะที่ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ตนเองถนัด และการเรียนรู้ก็จะเริ่มจากจุดนั้น แต่ผู้ใหญ่ก็จะใช้รูปแบบการเรียนรู้หลายๆ รูปแบบแม้ว่าจะไม่มากหรือได้ผลเท่ากับแบบที่ตนเองถนัด จากข้อคิดเห็นของนักทฤษฎีดังกล่าวนี้ สรุปว่าการเรียนรู้เกิดเป็นวงจรต่อเนื่อง โดยผู้เรียนจะเคลื่อนจากการรับรู้ หรือการทำกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งจะส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งหมด กิจกรรมบางอย่างก็เป็นที่ชื่นชอบบ้างก็ถูกละเลยไม่มีใครสนใจเอาใจใส่และ โคลบ และ ฟราย (Kolb and Fry) ได้คิดค้นวงจรการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่ข้ออภิปรายต่อไปนี้

2.1.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ แบบประสบการณ์จริง (Experiential Learning)

คาร์ล โรเจอร์ นักจิตวิทยาและนักการศึกษาชาวอเมริกันเชื่อว่า มนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้ และการเรียนรู้จะได้ผลดีหากการเรียนรู้มีความหมาย หรือเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจอยากรู้อย่างแท้จริง โรเจอร์จำแนกการเรียนรู้เป็น 2 ชนิด คือ

1) การเรียนรู้ในสิ่งที่ถูกสอนโดยผู้เรียนไม่ได้สนใจอยากรู่มาก่อน

2) การเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการรู้ โดยเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงหรือ Experiential Learning (หมายถึงความรู้ที่ได้รับจากการลงมือปฏิบัติจริง และนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์) ความแตกต่างสำคัญระหว่างการเรียนรู้สองแบบนี้ คือ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จะมุ่งสนองความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียน และเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจก็จะเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและยั่งยืน

โรเจอร์ได้กล่าวถึงปัจจัยหลัก ๆ ที่บ่งบอกถึงแนวทางการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ โดยแบ่งเป็นปัจจัยในส่วนบทบาทของผู้สอน และบทบาทของผู้เรียน ไว้ดังนี้

2.1.1.1 บทบาทของผู้สอน โรเจอร์เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนโดยธรรมชาติรักการเรียนรู้ ดังนั้นบทบาทของผู้สอนคืออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนโดยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

- ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอนไม่ควรครอบงำหรือคอยบงการความคิดผู้เรียน แต่ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดตัดสินใจสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ผู้สอนควรให้เวลาที่เพียงพอแก่ผู้เรียนในการทำงาน ใช้สมาธิ พุดคุย จินตนาการ ลองผิดลองถูกและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีความสัมพันธ์ หรือทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่มีความสนใจคล้ายกัน

- ค้นหาสิ่งที่ผู้เรียนสนใจเรียนรู้ การเรียนรู้ที่กระตุ้นพลังทางความคิดมากที่สุดจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง การที่ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนรู้สิ่งที่สนใจ เขาจะ

เรียนรู้อย่างเต็มใจและมีความสุข ผู้สอนควรสังเกตหรือซักถามว่าผู้เรียนสนใจอยากรู้สิ่งใด จากนั้นจัดการเรียนการสอนให้เปิดกว้าง ยืดหยุ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนหรือทำกิจกรรมที่สนใจ

2.1.1.2 บทบาทของผู้เรียน

- ผู้เรียนมีส่วนร่วมเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงมีส่วนเลือกวิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการเรียนรู้ นับตั้งแต่มีส่วนร่วม

ตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ ร่วมออกแบบวิธีการเรียนรู้รวมถึงร่วมตัดสินใจประเมินผลการเรียนรู้

- เผชิญปัญหาจากประสบการณ์จริง โรเจอร์เชื่อว่าธรรมชาติของผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ค้นพบและหาทางออกให้แก่ปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้น ผู้สอนมีหน้าที่กระตุ้นธรรมชาติความอยากรู้อยากเรียน โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

- ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง โรเจอร์เชื่อว่าการประเมินตนเองมีความหมายและมีความสำคัญกว่าการประเมินโดยผู้อื่น การให้ผู้เรียนร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ และประเมินการเรียนรู้ของตนเอง หมายถึงการให้ผู้เรียนร่วมกำหนดเป้าหมาย ประเมินความคืบหน้า รวมทั้งตั้งบรรทัดฐานคุณภาพผลงานการเรียนรู้ของตนเอง เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบต่อตนเองอย่างแท้จริง การประเมินควรใช้วิธีการที่หลากหลายมุ่งประเมินทั้งผลงาน คุณภาพทางวิชาการ สภาพอารมณ์ผู้เรียนในการทำงาน รวมทั้งอาจประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสารเพื่อนำเสนอข้อมูลความรู้ที่ได้แก่ผู้อื่น เป็นต้น

2.1.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบประสบการณ์ ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้น ดังนี้

2.1.2.1 ขั้นประสบการณ์ (Experiencing) ให้ความรู้เรื่องการพูดในโอกาสต่าง ๆ สาธิตวิธีการใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ เช่น การใช้กล้องวิดีโอ การใช้เครื่องตัดต่อภาพ การใช้เครื่องควบคุมเสียง หลังจากนั้นแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่ง ช่างภาพ กลุ่มที่สอง ควบคุมภาพและเสียง กลุ่มที่สาม ผู้ประกาศข่าวประจำวัน ทั้งสามกลุ่มจะแบ่งหน้าที่กันชัดเจน โดยครูเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำกับติดตาม

2.1.2.2 ขั้นนำเสนอและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Publishing) ผู้ที่รับผิดชอบในการอ่านข่าวแต่ละวัน จะเตรียมข่าวสารเพื่ออ่านให้เพื่อน ๆ ทั้งโรงเรียนทราบในช่วงเวลาพักรับประทานอาหาร โดยสามารถรับข่าวสารได้ 2 รูปแบบ คือรับชมภาพและเสียงทางการโทรทัศน์ภายในโรงเรียน และรับฟังเสียงผ่านเครื่องกระจายเสียงของโรงเรียน

2.1.2.3 ขั้นอภิปรายผล (Discussing) เมื่อนักเรียนอ่านข่าวเสร็จเรียบร้อยแล้วในแต่ละวัน ครูจะติชม และเสนอแนะข้อบกพร่องของนักเรียนเพื่อแก้ไขในครั้งต่อไป

2.1.2.4 ขั้นสรุปพาดพิง (Generalizing) เป็นขั้นของการสรุปผลการเรียนรู้จากทั้ง 3 ขั้นข้างต้น โดยให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียนร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของแต่ละบุคคล

2.1.2.5 ขั้นประยุกต์ใช้ (Applying) เมื่อนักเรียนผ่านกระบวนการจัดประสบการณ์จริงจากการปฏิบัติทั้ง 4 ขั้น นักเรียนจะเกิดความรู้ใหม่ที่สามารถประยุกต์ใช้ในโอกาสต่อไป

2.2 พัฒนาการของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องปฏิบัติมี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจทั้ง 4 ประการดังกล่าว มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งปัจจุบันมีปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการ ที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการ

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เป็นการสร้างระบบและกลไกในการพัฒนา ติดตามตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมาย และระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสถานศึกษาและหรือหน่วยงานต้นสังกัด โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษากำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเสนอต่อสภาสถาบัน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษานอกที่ดำเนินการติดตามและตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้มีการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในการประเมินคุณภาพการศึกษารอบที่สาม (พ.ศ. 2554 – 2558) กำหนดให้มีการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับภาควิชา คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่า และสถาบัน มีจุดมุ่งหมายของการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของสถาบันตามระบบและกลไกที่สถาบันนั้นๆ กำหนดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้สถาบันได้ทราบสถานภาพที่แท้จริง อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางและพัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง โดยมีตัวบ่งชี้เป็นข้อกำหนดของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่พัฒนาขึ้นในองค์ประกอบคุณภาพ 9 ด้าน ที่มีความครอบคลุมพันธกิจหลัก 4 ประการของการอุดมศึกษาและพันธกิจสนับสนุน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินการ องค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการพัฒนานักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย องค์ประกอบที่ 5 การบริการทางวิชาการแก่สังคม องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม องค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ และ องค์ประกอบที่ 9 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งตัวบ่งชี้ดังกล่าวสามารถชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานและหลักเกณฑ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบคุณภาพนั้นๆ ได้ทั้งหมด และในการตรวจคุณภาพการจัดการศึกษา ในปีการศึกษา 2554 - 2558 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้บูรณาการ การดำเนินงานร่วมกับ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จะกำหนดเกณฑ์และตัวบ่งชี้เพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาในส่วนของ ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ ขณะที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) จะประเมินคุณภาพของการจัดการศึกษา ในส่วนของผลลัพธ์และผลผลิต (Output and Outcome)

ในปี พ.ศ. 2557 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของหน่วยย่อยของการอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ จึงได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา

โดยให้พิจารณาเพิ่มเติมในสาระที่เกี่ยวข้องในกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 รวมทั้งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ทั้งนี้ ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3 ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ ระดับสถาบัน โดยมีองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามพันธกิจ 4 ด้านของสถาบันอุดมศึกษา และเพิ่มเติมด้านอื่นๆ ที่จำเป็น สำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ทั้งระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน ดำเนินการไปพร้อมกัน หากเป็นตัวบ่งชี้ที่เน้นกระบวนการจะต้องมีการประเมินผลลัพธ์ภายใต้การดำเนินการตามตัวบ่งชี้กระบวนการดังกล่าวด้วย

จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแต่ละระดับ เพื่อการควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาในระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน ให้ได้ข้อมูลที่ชี้ผลการบริหารจัดการหลักสูตรที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานการอุดมศึกษาของแต่ละคณะ และภาพรวมของแต่ละสถาบัน อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางและพัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์และมาตรฐานที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทุกปีการศึกษา ตลอดจนเพื่อรองรับการติดตามตรวจสอบอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี ตามกฎกระทรวงฯ รวมทั้งการสร้างเชื่อมั่นต่อสังคมในเรื่องคุณภาพบัณฑิตโดยผู้เรียนมีงานทำ ผู้เรียนมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และเพื่อประกอบการพิจารณาขึ้นทะเบียนหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในรอบที่สี่นี้ มุ่งเน้นการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ให้มีการดำเนินการตั้งแต่การวางระบบคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บัณฑิตและส่งเสริมสนับสนุน กำกับติดตามการดำเนินงานของและสถาบัน ให้เป็นไปตามมาตรฐานและวิสัยทัศน์ที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด โดยให้สะท้อนผลการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ มีการควบคุมคุณภาพในทุกขั้นตอนของการผลิตบัณฑิต โดยคณะกรรมการประจำคณะและคณะกรรมการระดับสถาบันในทุกปีการศึกษา มีความเชื่อมโยงกับระบบการประเมินคุณภาพภายนอก ที่จะมีการรับรองคุณภาพการศึกษาระดับชาติ รวมทั้งมีการประเมินคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ที่สามารถสะท้อนผลของการผลิตบัณฑิตในแต่ละปีการศึกษา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา

2.2.1. กระบวนการและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (ปีการศึกษา 2557-2561)

เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเกิดประโยชน์ จึงควรมีแนวทางการจัดกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามวงจรคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน และเก็บข้อมูล (Do) การประเมินคุณภาพ (Check/Study) และการเสนอแนวทางการปรับปรุง (Act) โดยมีรายละเอียดดังนี้

P = เริ่มกระบวนการวางแผนการประเมินตั้งแต่ต้นปีการศึกษา โดยนำผลการประเมินปีก่อนหน้ามาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน โดยต้องเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนสิงหาคม ซึ่งในปีการศึกษา 2557-2558 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ใช้ระบบเปิด-ปิดภาคการศึกษาตามอาเซียน และในปีการศึกษา 2559-2560 กลับมาเปิดในระบบปกติโดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม

D = ดำเนินงานและเก็บข้อมูลบันทึกผลการดำเนินงานตั้งแต่ต้นปีการศึกษา คือ เดือนที่ 1 ถึงเดือนที่ 12 ของปีการศึกษา

C/S = ดำเนินการประเมินคุณภาพในระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน ระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน ของปีการศึกษาถัดไป

A = วางแผนปรับปรุงและดำเนินการปรับปรุงตามผลการประเมิน โดยคณะกรรมการบริหารระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยนำข้อเสนอแนะและผลการประเมินของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในรวมทั้งข้อเสนอแนะของสภามหาวิทยาลัย มาวางแผนปรับปรุงการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และเสนอตั้งงบประมาณปีถัดไป หรือจัดทำโครงการพัฒนาและเสนอใช้งบประมาณกลางปีหรืองบประมาณพิเศษก็ได้

2.2.2 วิธีการประกันคุณภาพภายใน

1. สถาบันวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในประจำปีการศึกษาใหม่
 2. สถาบันเก็บข้อมูลระยะ 12 เดือน ตามตัวบ่งชี้ที่ได้ประกาศใช้บนระบบ CHE QA Online และให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเป็นประจำทุกปี ทั้งระดับหลักสูตร คณะวิชา และสถาบัน
 3. หลักสูตรเตรียมการประเมินตนเองระดับหลักสูตรและจัดทำรายงานการประเมินตนเองระดับหลักสูตรผ่านระบบ CHE QA Online
 4. คณะหรือหน่วยงานเทียบเท่า นำผลการประเมินระดับหลักสูตรมาจัดทำรายงานการประเมินตนเองระดับคณะ
 5. คณะหรือหน่วยงานเทียบเท่าประเมินตนเองบนระบบ CHE QA Online และยืนยันผลการประเมินหลักสูตรที่ได้ประเมินไปแล้ว
 6. สถาบันนำผลการประเมินระดับหลักสูตร ผลการประเมินระดับคณะวิชา มาจัดทำรายงานการประเมินตนเองระดับสถาบัน
 7. สถาบันประเมินตนเองบนระบบ CHE QA Online และยืนยันผลการประเมินตนเองระดับหลักสูตร คณะวิชา พร้อมนำผลการประเมินเสนอสภาสถาบันเพื่อพิจารณาวางแผนพัฒนาสถาบันในปีการศึกษาถัดไป
 8. ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษานำผลการประเมินและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในที่สถาบันแต่งตั้ง รวมทั้งข้อเสนอแนะของสภาสถาบัน มาวางแผนปรับปรุงการดำเนินงาน แผน ปฏิบัติการประจำปีและแผนกลยุทธ์
 9. ส่งรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน ผ่านระบบ CHE QA Online ภายใน 120 วัน นับจากสิ้นปีการศึกษา
- สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการประเมินตนเองตามตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพภายในทุกปี การศึกษา ทั้งระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน ตามลำดับ โดยสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน และส่งผลการประเมินให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบผ่านระบบฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพ (CHE QA Online)

2.3 บทบาทของบุคลากรของสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

2.3.1 บทบาทของผู้บริหารต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

ดนูชา สลิวส์ (2556: 79) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของนักประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากการทำประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการประเมินความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการทำงานของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของทุกหน่วยงาน หากผู้บริหารเปิดใจยอมรับและให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาแล้ว ย่อมจะส่งผลให้บุคลากรให้หน่วยงานนั้นๆ ยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน หากหน่วยงานใดผู้บริหารไม่ยอมรับแล้ว จะส่งผลให้บุคลากรไม่กล้าทำหน้าที่อย่างเต็มที่ และงานด้านการประกันคุณภาพศึกษาย่อมไม่ประสบความสำเร็จ

European University Association (2005 : 2010) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในสถาบันการศึกษาในประกาศนียบายเกี่ยวกับคุณภาพและการประกันคุณภาพในระดับอุดมศึกษาของยุโรปไว้ว่าประกอบไปด้วย การสื่อสารถึงความต้องการและจัดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการด้านการประกันคุณภาพโดยรวมปรึกษากับประชาคมของสถาบัน ได้แก่ นักศึกษา บุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุน และนำผลที่ได้มาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ นอกเหนือไปจากนี้ยังได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารระดับอาวุโสและความเป็นเลิศด้านคุณภาพว่า ผู้นำระดับอาวุโส (ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายต่าง ๆ และคณบดีของคณะต่าง ๆ) เป็นบุคคลที่สำคัญอย่างมากในการพัฒนาให้เกิดวัฒนธรรมด้านคุณภาพ ตั้งแต่การริเริ่มแนะนำการนำไปใช้ และการทำให้วัฒนธรรมดังกล่าวฝังรากลึกลงในองค์กร ผู้นำองค์กรจะต้องลงความเห็นร่วมกันเกี่ยวกับกรอบแนวคิดด้านคุณภาพ โครงสร้าง และกระบวนการต่าง ๆ โดยร่วมมือกับบุคลากรทั้งองค์กร ผู้นำองค์กรมีอำนาจในการรวมผลการตรวจสอบคุณภาพภายในเพื่อเป็นข้อมูลสะท้อนกลับไปยังการวางแผนกลยุทธ์ของสถาบันเพื่อให้เกิดผลกระทบในระยะยาว นอกเหนือไปจากนี้ผู้นำระดับอาวุโสขององค์กรจะต้องมีความรับผิดชอบ มีความสามารถ และให้ความรู้แก่ผู้อื่นได้ โดยมีแนวปฏิบัติที่ดีที่จะตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถาบัน และมีส่วนร่วมกับประชาคมของสถาบันในการอภิปรายเกี่ยวกับกลยุทธ์เพื่อให้เกิดการปฏิบัติจริง

นอกเหนือไปจากนี้ บางเครือข่ายของมหาวิทยาลัยในยุโรปยังกล่าวถึงความต้องการให้รองอธิการบดีหรือ คณบดีรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การบริการด้านการสนับสนุนนักศึกษา การบริหารจัดการงานวิจัย เป็นต้น หรือบุคลากรอาวุโสในการประสานงานเกี่ยวกับกระบวนการด้านคุณภาพ ตัวอย่างความรับผิดชอบของ “ผู้จัดการด้านคุณภาพ” มีดังนี้

1) สร้าง “เครือข่ายคุณภาพ” ภายในองค์กรซึ่งประกอบไปด้วยบุคลากรจากหลากหลายแผนกและทุกระดับชั้นเพื่อพัฒนาริธีการทำงานและให้ทุกคนมีส่วนร่วม

2) สื่อสาร เพื่อยกระดับการสื่อสารระหว่างหน่วยต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพและแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี

3) สร้างการเรียนรู้ โดยพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพผ่านกระบวนการเรียนรู้บนพื้นฐานสามขั้นตอน ได้แก่ การเรียนรู้ การนำไปใช้ และการเผยแพร่

4) สร้างการตระหนักรู้ เพื่อทุกคนรู้สึกมีส่วนร่วมจึงจำเป็นต้องยกย่องชมเชยทักษะความรู้บางประการ ของพนักงานและส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดทักษะความรู้ดังกล่าวไปให้ผู้อื่น

5) สร้างจินตนาการ สนับสนุนให้มีแนวความคิดที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพในการประชุม โดยให้มีการอภิปรายแบบเปิดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์

6) วัตถุประสงค์ เก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อหาวิธีการในการพัฒนาด้านคุณภาพ โดยการวัดผลนั้นอาจทำได้จากบุคลากรภายในและภายนอกสถาบัน

7) ประกันคุณภาพ ระบบการประกันคุณภาพจะช่วยให้สถาบันเข้าใจกระบวนการของตนเอง และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาต่าง ๆ

8) วิเคราะห์ในแต่ละปีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบจะต้องเขียนการทบทวนกิจกรรมโดยรวมตัวชี้วัดประสิทธิภาพและแผนปฏิบัติการ ซึ่งจะได้รับการตรวจสอบโดยคณะกรรมการวางแผน

9) ตรวจสอบแผนปฏิบัติการจะได้รับการตรวจสอบเป็นประจำทุกปีโดยผู้จัดการด้านคุณภาพและผู้อำนวยการ โดยกระบวนการดังกล่าวจะได้รับการควบคุมผลลัพธ์จะได้รับการตรวจสอบ และจะทำให้ทราบปัญหาที่เกิดจากความแตกต่าง

10) เปรียบเทียบ การเปรียบเทียบจะช่วยให้สถาบันทราบถึงตำแหน่งของตนเปรียบเทียบกับคู่แข่ง และ จะทำให้มองเห็นมุมมองจากภายนอกเพื่อพัฒนากระบวนการภายในเพื่อให้เกิดความทันสมัย

Juan Viñas Salas (2014) ซึ่งเป็นอธิการบดีของมหาวิทยาลัย Lleida ของประเทศสเปนได้กล่าวถึงบทบาทและความท้าทายของอธิการบดีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยอธิการบดีเผชิญหน้ากับความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องการประกันคุณภาพของบุคลากร ความต้องการทรัพยากรมากขึ้น และความต้องการมาตรฐานและคู่มือของกลุ่มประเทศยุโรป ดังนี้

1) พนักงานมองว่าการประกันคุณภาพเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นโดยต้องใช้เวลาเพิ่มมากขึ้น

2) การประกันคุณภาพเป็นการวางกฎเกณฑ์ใหม่จากทางภาครัฐ ที่ส่งผลให้ภาระงานเพิ่มขึ้น แต่มีผลกระทบทางบวกเพียงเล็กน้อยต่องานที่ทำประจำ

3) สำนักงานอธิการบดีได้วางข้อกำหนดต่าง ๆ เนื่องจากไม่ไว้วางใจพนักงานของตน และต้องการสร้างการตลาดให้กับมหาวิทยาลัย

4) มีความต้องการงานอื่นที่สามารถช่วยพัฒนาคุณภาพในการสอน การวิจัย และการให้บริการด้านสุขภาพ

5) มีความต้องการในด้านความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการสร้างความร่วมมือและความช่วยเหลือภายในสังคม

จากความท้าทายดังกล่าวที่เกิดขึ้น สำนักงานอธิการบดีจึงต้องมีบทบาทในการให้ข้อมูลและการศึกษาอย่าง ต่อเนื่องเกี่ยวกับความต้องการในการเรียนรู้ตลอดชีวิตในมุมมองของบุคลากรทุกฝ่ายทั้งในด้านเทคนิคด้านการเรียนการสอน การพัฒนาตนเอง การวิจัย การบริหารจัดการและกระบวนการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรและนักศึกษาเพื่อให้พนักงานมีมุมมองต่อการประเมินด้านการประกันคุณภาพว่าเป็น “กระบวนการที่น่าพึงพอใจ” โดยผู้บริหารต้องระมัดระวังไม่ให้เกิด เหตุการณ์ต่อไปนี้

1) กระบวนการทางราชการที่เพิ่มมากขึ้น

2) สร้างมุมมองของงานประกันเป็น “การสอบสวนจากตำรวจ”

3) ทำให้งานเพิ่มมากขึ้น

4) มีผลกระทบต่องานเพียงเล็กน้อย

5) ไม่ยอมรับว่าเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนา

6) ไม่รวมเข้ากับงานประจำของบุคลากร

กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารของสถาบันการศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างมากในการประกันคุณภาพการศึกษา หากผู้บริหารเปิดใจยอมรับและให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาแล้ว ย่อมจะส่งผล

ให้บุคลากรให้หน่วยงานนั้น ๆ ยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน โดยผู้บริหารมีหน้าที่ ตั้งแต่การริเริ่มการประกันคุณภาพ การส่งเสริมให้เกิดการนำไปใช้ภายในองค์กรและผลักดันให้เกิดวัฒนธรรม คุณภาพให้ฝังรากลงไปใ้องค์กร ปัจจุบัน ผู้บริหารสถาบันการศึกษาอาจพบกับความท้าทายต่าง ๆ เช่น ทักษะคติของบุคลากรที่มีต่อการประกันคุณภาพจำเป็นต้องมี ทรัพยากรอื่น ๆ ที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการ ดำเนินงานตามพันธกิจของสถาบัน เป็นต้น ดังนั้นผู้บริหารต้องระมัดระวังไม่ให้ บุคลากรของสถาบันเกิด ทักษะคติในแง่ลบต่อการประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาให้เกิดคุณภาพในสถาบันต่อไป

2.3.2 บทบาทของบุคลากรต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

บุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพการศึกษาใน สถาบัน

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2554: 37) กล่าวถึงบทบาทของครูต่อการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1) มีการเตรียมความพร้อมของตนเอง โดยทำการศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการ ขั้นตอนในการประเมินผลภายใน รวมทั้งพยายามสร้างเจตคติที่ดีต่อการประเมินภายใน

2) ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการให้ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่คณะกรรมการประเมินผลภายใน ต้องการ

3) ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาเมื่อได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการ ในกิจกรรมใดกิจกรรม หนึ่งของการประเมินผลภายใน เช่น เข้าร่วมพิจารณาจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลภายใน สถานศึกษาร่วมกันพิจารณาจัดสร้างเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลลักษณะต่าง ๆ ในกระบวนการประเมินผล ภายในร่วมกันทำการสำรวจเก็บข้อมูลที่คณะกรรมการสำรวจร่วมกันทำการวิเคราะห์ข้อมูล (หากมีความรู้ด้าน การวิเคราะห์) ร่วมกันสรุปผลการประเมิน เป็นต้น

4) ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ใน การประเมินด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาเองและร่วมกันกำหนดเกณฑ์ การตัดสินมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในด้าน ต่าง ๆ

5) ปฏิบัติหน้าที่หลักหรือหน้าที่ประจำที่รับผิดชอบอย่างมีระบบ ตามกระบวนการและสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา เช่น ในหน้าที่การสอนต้องมีการพัฒนาหลักสูตรและแผนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็น สำคัญ จัดเตรียมเนื้อหาสาระที่ถูกต้องเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนการสอน จัดทำสื่อการสอนที่มี ประสิทธิภาพตรงตามจุดประสงค์การเรียนการสอน จัดกิจกรรม วิธีการเรียนรู้ที่สร้างให้ผู้เรียนเกิดการค้นคว้า หาความรู้สร้างความรู้ด้วยตนเองเลือกวิธีการประเมินผลการเรียนหลากหลายและเหมาะสมรวบรวมผลสรุปผล ประเมินการเรียนการสอนพฤติกรรมของผู้เรียน นำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่าง ต่อเนื่อง เป็นต้น

2.3.3 บทบาทของนักศึกษาต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ (2549: 23) กล่าวถึงบทบาทของนักศึกษาต่อการ ประกันคุณภาพการศึกษาว่า นักศึกษาในฐานะผู้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินงานประกันคุณภาพของ มหาวิทยาลัย ควรมีบทบาทในการเป็นส่วนสนับสนุนและส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพของ สถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะผลการดำเนินงานที่ดีมีคุณภาพย่อมส่งผล

โดยตรงต่อนักศึกษาเช่นกัน ดังนั้นบทบาทนักศึกษาในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย จึงควรมีดังต่อไปนี้

1) ศึกษา ติดตาม รับรู้การดำเนินงานประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย ทั้งในภาพรวมและโดยเฉพาะองค์ประกอบในส่วนที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อนักศึกษาโดยตรง ได้แก่ องค์ประกอบด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา หรือด้านทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม โดยควรศึกษาว่ามหาวิทยาลัยได้กำหนดนโยบายคุณภาพและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพในแต่ละองค์ประกอบไว้อย่างไร

2) ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานประกันคุณภาพต่อมหาวิทยาลัยในส่วนที่นักศึกษาพิจารณาว่า หากได้มีการกำหนดดัชนีเพิ่มเติมในแต่ละเรื่องจะก่อให้เกิดประโยชน์หรือเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น

3) ให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลย้อนกลับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพ ซึ่งมหาวิทยาลัยดำเนินการด้วยข้อมูลที่ตรงไปตรงมา ให้ข้อเท็จจริงมากที่สุด เพื่อให้ข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษา เป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อประโยชน์ในการนำมาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย

4) สะท้อนภาพการดำเนินงานของหน่วยงานหรือการดำเนินบทบาทของคณาจารย์และบุคลากรต่อมหาวิทยาลัยโดยตรง ในกรณีที่นักศึกษาพิจารณาเห็นว่าการดำเนินงานดังกล่าวไม่เป็นไปตามขั้นตอนหรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรือไม่ครบองค์ประกอบการดำเนินงานที่ควรจะเป็น อันจะเป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ปรับแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางการประกันคุณภาพต่อไป

5) เผยแพร่และเชิญชวนให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัย ได้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญในการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย

6) รวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งองค์กรนักศึกษาเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างเครือข่ายในการร่วมติดตาม รับรู้การดำเนินงานประกันคุณภาพสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างวิสัยทัศน์และโลกทัศน์การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพมีความเข้มแข็งและก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่นักศึกษาต่อไป

2.3.4 บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกสถาบันต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกสถาบันการศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการเชื่อมโยงกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกกับสถาบันการศึกษาจะช่วยพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของสถาบันได้ ซึ่งจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบันในด้านของความรู้ รับผิดชอบของสถาบันและความสามารถในการทำงานทำของนักศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกของสถาบันที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่

1) องค์กรราชการและหน่วยงานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน เป็นหน่วยงานซึ่งเป็นตัวแทนในการกำหนดความคาดหวังที่มีต่อการศึกษา เป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ต้องการ

2) บริษัทผู้เชี่ยวชาญและบริษัทที่จัดตั้งโดยกฎหมายเป็นผู้ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาและเป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรและความต้องการเกี่ยวกับอาชีพ

3) นายจ้างและภาคธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นผู้ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำงานทำของนักศึกษา โดยสถาบันการศึกษาอาจเชิญนายจ้าง ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์

4) นักศึกษาในอนาคต ศิษย์เก่า และผู้ปกครอง นักศึกษาในอนาคตและผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีผลกระทบต่อการศึกษาต่อในสถาบัน ส่วนศิษย์เก่าเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การเรียนรู้ในสถาบันมาก่อน ซึ่งสามารถมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพได้โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการเข้าเรียน เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรและสถาบันต่อไป

5) สถาบันที่มีการสร้างความร่วมมือระหว่างกันมีส่วนในการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้การดำเนินการด้านการประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.4 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

รอบที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2552) เริ่มใช้มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 เป็นระบบที่มหาวิทยาลัยได้นำเกณฑ์การประเมินและตัวบ่งชี้มาใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานซึ่งมีทั้งตัวบ่งชี้ที่เป็นปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตหรือผลลัพธ์ โดยมีความครอบคลุมตัวบ่งชี้ สำหรับการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) พ.ศ. 2550 รวมทั้งสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกระดับอุดมศึกษา รอบสอง ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) “สมศ.” และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551

รอบที่ 2 (พ.ศ. 2553 – 2556) ยังคงยึดหลักการเดียวกับรอบแรกโดยได้นำเกณฑ์การประเมินและตัวบ่งชี้มาใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานมีทั้งตัวบ่งชี้ที่เป็นปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตหรือผลลัพธ์ โดยมีความครอบคลุมตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายในของ สกอ. พ.ศ. 2553 ซึ่งได้นำตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายในกรอบสามของ สมศ. มาใช้โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพภายในที่สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการให้ครบถ้วนทุกมิติของระบบประกัน

รอบที่ 3 (พ.ศ. 2557 – 2561) ในปี พ.ศ. 2557 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา จึงได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา โดยให้พิจารณาเพิ่มเติมในสาระที่เกี่ยวข้องในกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปีฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 รวมทั้งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ทั้งนี้ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3 ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบันโดยมีองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามพันธกิจ 4 ด้านของสถาบันอุดมศึกษา และเพิ่มเติมด้านอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน ดำเนินการไปพร้อมกัน หากเป็นตัวบ่งชี้ที่เน้นกระบวนการจะต้องมีการประเมินผลลัพธ์ภายใต้การดำเนินการตามตัวบ่งชี้กระบวนการดังกล่าวด้วย (process performance)

2.4.1 การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน

ในปี พ.ศ. 2557 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของหน่วยย่อยของการอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพจึงได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา โดยให้ พิจารณาเพิ่มเติมในสาระที่เกี่ยวข้องในกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 รวมทั้งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ทั้งนี้ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3 ระดับ คือระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยมีองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามพันธกิจ 4 ด้านของสถาบันอุดมศึกษา และเพิ่มเติมด้านอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน ดำเนินการไปพร้อมกัน หากเป็นตัวบ่งชี้ที่เน้นกระบวนการจะต้องมีการประเมินผลลัพธ์ภายใต้การดำเนินการตามตัวบ่งชี้กระบวนการดังกล่าวด้วย (process performance)

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ องค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และองค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบัน พิจารณาให้เป็นไปตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ มาตรฐาน ด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษาประกอบด้วยด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารจัดการมาตรฐาน ด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการวิจัย ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ด้านการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ทั้งนี้ ควรมุ่งเน้นการประกันคุณภาพการดำเนินการของสถาบัน เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละคณะ โดยครอบคลุมในด้านกายภาพและภารกิจของสถาบัน รวมถึงการประกันคุณภาพในภาพรวมจุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแต่ละระดับ เพื่อการควบคุมคุณภาพ การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน ให้ได้ข้อมูลที่ใช้ผลการบริหารจัดการหลักสูตรที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานการอุดมศึกษาของแต่ละคณะและภาพรวมของสถาบันอันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางและพัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์และมาตรฐานที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทุกปีการศึกษา ตลอดจนเพื่อรองรับการติดตามตรวจสอบ อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีตามกฎกระทรวงฯ รวมทั้งการสร้างเชื่อมั่นต่อสังคมในเรื่องคุณภาพ บัณฑิตโดยผู้เรียนมี งานทำ ผู้เรียนมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและเพื่อประกอบการพิจารณาขึ้นทะเบียนหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 อย่างไรก็ตามระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในรอบใหม่นี้ จะมุ่งเน้นที่การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับ หลักสูตรให้มีการดำเนินการตั้งแต่การวางระบบคุณภาพการควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บัณฑิตและส่งเสริมสนับสนุน กำกับติดตามการดำเนินงานของคณะและสถาบันให้เป็นไปตามมาตรฐาน และวิสัยทัศน์ที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด โดยให้สะท้อนผลการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพมีการควบคุมคุณภาพในทุกขั้นตอนของการผลิตบัณฑิตในแต่ละปีการศึกษาโดยคณะกรรมการประจำหลักสูตรมีการตรวจสอบติดตามคุณภาพผลการผลิตบัณฑิตโดยคณะกรรมการประจำคณะและคณะกรรมการระดับสถาบันในทุกปีการศึกษามีความเชื่อมโยงกับระบบการ

ประเมินคุณภาพภายนอก ที่จะมีการรับรองคุณภาพการศึกษาระดับชาติ รวมทั้งมีการประเมินคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพที่สะท้อนผลของการผลิตบัณฑิตในแต่ละปีการศึกษา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้ดำเนินการตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 ประกอบด้วยผลการดำเนินงานระดับหลักสูตร ระดับคณะ และเพิ่มเติมตัวบ่งชี้ที่ดำเนินการในระดับสถาบัน จำนวนรวม 13 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน

องค์ประกอบในการประกันคุณภาพสถาบัน	ตัวบ่งชี้	ประเด็นพิจารณา
1. การผลิตบัณฑิต	1.1 ผลการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวม	ค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินของทุกหลักสูตรที่สถาบันรับผิดชอบ
	1.2 อาจารย์ประจำสถาบันที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก	ร้อยละของอาจารย์ประจำสถาบันที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก
	1.3 อาจารย์ประจำสถาบันที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ	ร้อยละของอาจารย์ประจำสถาบันที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ
	1.4 การบริการนักศึกษาระดับปริญญาตรี	เกณฑ์มาตรฐาน 6 ข้อ
	1.5 กิจกรรมนักศึกษาระดับปริญญาตรี	เกณฑ์มาตรฐาน 6 ข้อ
2. การวิจัย	2.1 ระบบและกลไกการบริหารและพัฒนา งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์	เกณฑ์มาตรฐาน 6 ข้อ
	2.2 เงินสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนประเมินระดับคณะและหน่วยงานวิจัย
	2.3 ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ประจำและนักวิจัย	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนประเมินระดับคณะและหน่วยงานวิจัย
3. การบริการวิชาการ	3.1 การบริการวิชาการแก่สังคม	เกณฑ์มาตรฐาน 6 ข้อ
4. การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม	4.1 ระบบและกลไกการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม	เกณฑ์มาตรฐาน 7 ข้อ
5. การบริหารจัดการ	5.1 การบริหารของสถาบันเพื่อการกำกับติดตามผลลัพธ์ตามพันธกิจ กลุ่มสถาบัน และเอกลักษณ์ของสถาบัน	เกณฑ์มาตรฐาน 7 ข้อ
	5.2 ผลการบริหารงานของคณะ	คะแนนเฉลี่ยของผลการประเมินระดับคณะทุกคณะ
	5.3 ระบบกำกับและการประกันคุณภาพหลักสูตร และคณะ	เกณฑ์มาตรฐาน 6 ข้อ

องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต

พันธกิจที่สำคัญที่สุดของสถาบันอุดมศึกษา คือ การผลิตบัณฑิต หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพ มีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กำหนด การเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน ใช้หลักการของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น พันธกิจดังกล่าวจึงเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่การกำหนดปัจจัยนำเข้าที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนด ประกอบด้วยคณาจารย์ที่มีปริมาณและคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตร มีกระบวนการบริหารจัดการการเรียนการสอนที่อาศัยหลักการร่วมมือรวมพลังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

ตัวบ่งชี้ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ คือ

- ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 ผลการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวม
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 อาจารย์ประจำสถาบันที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 อาจารย์ประจำสถาบันที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 การบริการนักศึกษาระดับปริญญาตรี
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 กิจกรรมนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 ผลการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวม

ชนิดของตัวบ่งชี้ ผลลัพธ์

คำอธิบายตัวบ่งชี้

ผลการดำเนินการของทุกหลักสูตรในคณะ ซึ่งสามารถสะท้อนคุณภาพของบัณฑิตในหลักสูตรที่คณะรับผิดชอบ

เกณฑ์การประเมิน

ค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินทุกหลักสูตรที่คณะรับผิดชอบ

สูตรคำนวณ

$$\text{ค่าเฉลี่ย} = \frac{\text{ผลรวมของค่าคะแนนประเมินของทุกหลักสูตร}}{\text{จำนวนหลักสูตรทั้งหมดที่สถาบันรับผิดชอบ}}$$

หมายเหตุ : หลักสูตรที่ได้รับการรับรองโดยระบบอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาเห็นชอบ ไม่ต้องนำคะแนนการประเมินของหลักสูตรนั้นมาคำนวณในตัวบ่งชี้ แต่ต้องรายงานผลการรับรองตามระบบนั้นๆ ในตัวบ่งชี้ให้ครบถ้วน

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 อาจารย์ประจำสถาบันที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก

ชนิดตัวบ่งชี้ ปัจจัยนำเข้า

คำอธิบายตัวบ่งชี้

การศึกษาระดับอุดมศึกษาถือเป็นการศึกษาระดับสูงสุดที่ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและความลุ่มลึกทางวิชาการ เพื่อปฏิบัติพันธกิจสำคัญของสถาบันในการผลิตบัณฑิต ศึกษาวิจัยเพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและการพัฒนาองค์ความรู้ ดังนั้น สถาบันจึงควรมีอาจารย์ที่มีระดับคุณวุฒิทางการศึกษาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับหลักสูตรที่เปิดสอนในสัดส่วนที่เหมาะสมกับพันธกิจหรือจุดเน้นของหลักสูตร

เกณฑ์การประเมิน

โดยการแปลงค่าร้อยละของอาจารย์ประจำสถาบันที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกเป็นคะแนนระหว่าง 0 – 5

1. เกณฑ์เฉพาะสถาบันกลุ่ม ข และ ค2

โดยการค่าร้อยละของอาจารย์ประจำสถาบันที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกที่กำหนดให้เป็นคะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 40 ขึ้นไป

2. เกณฑ์เฉพาะสถาบันกลุ่ม ค1 และ ง

โดยการค่าร้อยละของอาจารย์ประจำสถาบันที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกที่กำหนดให้เป็นคะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 80 ขึ้นไป

สูตรการคำนวณ

1. คำนวณค่าร้อยละของอาจารย์ประจำคณะที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกตามสูตร

$$= \frac{\text{จำนวนอาจารย์ประจำสถาบันที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก}}{\text{จำนวนอาจารย์ประจำสถาบันทั้งหมด}} \times 100$$

2. แปลงค่าร้อยละที่คำนวณได้ในข้อ 1 เทียบกับคะแนนเต็ม 5

$$\text{คะแนนที่ได้} = \frac{\text{ร้อยละของอาจารย์ประจำสถาบันที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก}}{\text{ร้อยละของอาจารย์ประจำสถาบันที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกที่ได้คะแนนเต็ม 5}} \times 5$$

หมายเหตุ

1. คุณวุฒิปริญญาเอกพิจารณาจากระดับคุณวุฒิที่ได้รับหรือเทียบเท่าตามหลักเกณฑ์การพิจารณาคุณวุฒิของกระทรวงศึกษาธิการ กรณีที่มีการปรับวุฒิการศึกษาให้มีหลักฐานการสำเร็จการศึกษาภายในรอบปีการศึกษานั้น ทั้งนี้ อาจใช้คุณวุฒิอื่นเทียบเท่าคุณวุฒิปริญญาเอกได้สำหรับกรณีที่บางสาขาวิชาซึ่งมีคุณวุฒิอื่นที่เหมาะสมกว่านี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2. การนับจำนวนอาจารย์ประจำ ให้นับตามปีการศึกษาและนับทั้งที่ปฏิบัติงานจริงและลาศึกษาต่อ ในกรณีที่ มีอาจารย์บรรจุใหม่ให้คำนวณตามเกณฑ์อาจารย์ประจำที่ระบุให้คำชี้แจงเกี่ยวกับการนับจำนวนอาจารย์ประจำ และนักวิจัย

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 อาจารย์ประจำสถาบันที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

ชนิดตัวบ่งชี้ ปัจจุบันนำเข้า

คำอธิบายตัวบ่งชี้

สถาบันอุดมศึกษาถือเป็นขุมปัญญาของประเทศ และมีความรับผิดชอบที่จะต้องส่งเสริมให้อาจารย์ในสถาบันทำการศึกษาวิจัยเพื่อแสวงหาและพัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ การดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นสิ่งสะท้อนการปฏิบัติงานดังกล่าวของอาจารย์ตามพันธกิจ

เกณฑ์การประเมิน

โดยการแปลงค่าร้อยละของอาจารย์ประจำสถาบันที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นคะแนนระหว่าง 0 - 5

1. เกณฑ์เฉพาะสถาบันกลุ่ม ข และ ค2

ค่าร้อยละของอาจารย์ประจำสถาบันที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และ ศาสตราจารย์รวมกัน ที่กำหนดให้เป็นคะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 60 ขึ้นไป

2. เกณฑ์เฉพาะสถาบันกลุ่ม ค1 และ ง

ค่าร้อยละของอาจารย์ประจำสถาบันที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และ ศาสตราจารย์รวมกัน ที่กำหนดให้เป็นคะแนนเต็ม 5 = ร้อยละ 80 ขึ้นไป

สูตรการคำนวณ

1. คำนวณค่าร้อยละของอาจารย์ประจำสถาบันที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการตามสูตร

$$\frac{\text{จำนวนอาจารย์ประจำสถาบันที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ}}{\text{จำนวนอาจารย์ประจำสถาบันทั้งหมด}} \times 100$$

2. แปลงค่าร้อยละที่คำนวณได้ในข้อ 1 เทียบกับคะแนนเต็ม 5

$$\text{คะแนนที่ได้} = \frac{\text{ร้อยละของอาจารย์ประจำสถาบันที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ}}{\text{ร้อยละของอาจารย์ประจำสถาบันที่มีดำรงตำแหน่งทางวิชาการที่กำหนดให้เป็นคะแนนเต็ม 5}} \times 5$$

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 การบริการนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ชนิดตัวบ่งชี้ กระบวนการ

คำอธิบายตัวบ่งชี้

สถาบันอุดมศึกษาควรจัดบริการด้านต่างๆ ให้นักศึกษาอย่างครบถ้วนตั้งแต่ การให้คำปรึกษา ทั้งด้านวิชาการและการใช้ชีวิต จัดบริการข้อมูลหน่วยงานที่ให้บริการ เช่น ศูนย์บริการนักศึกษา แหล่งทุนการศึกษาต่อการบริการจัดหางาน แหล่งข้อมูลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การเตรียมความพร้อมเพื่อการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวในและนอกสถาบันที่จำเป็นแก่นักศึกษาและศิษย์เก่า

เกณฑ์มาตรฐาน

1. จัดบริการให้คำปรึกษา แนะนำด้านการใช้ชีวิต และการเข้าสู่อาชีพแก่นักศึกษาในสถาบัน
2. มีการให้ข้อมูลของหน่วยงานที่ให้บริการกิจกรรมพิเศษนอกหลักสูตร แหล่งงานทั้งเต็มเวลาและนอกเวลาแก่นักศึกษา
3. จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมเพื่อการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาแก่นักศึกษา
4. ประเมินคุณภาพของการจัดกิจกรรมและการจัดบริการในข้อ 1-3 ทุกข้อไม่ต่ำกว่า 3.51 จากคะแนนเต็ม 5
5. นำผลการประเมินจากข้อ 4 มาปรับปรุงพัฒนาการให้บริการและการให้ข้อมูล เพื่อส่งผลให้ผลการประเมินสูงขึ้นหรือเป็นไปตามความคาดหวังของนักศึกษา
6. ให้ข้อมูลและความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ศิษย์เก่า

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 1	คะแนน 2	คะแนน 3	คะแนน 4	คะแนน 5
มีการดำเนินการ 1 ข้อ	มีการดำเนินการ 2 ข้อ	มีการดำเนินการ 3 - 4 ข้อ	มีการดำเนินการ 5 ข้อ	มีการดำเนินการ 6 ข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 กิจกรรมนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ชนิดตัวบ่งชี้ กระบวนการ

คำอธิบายตัวบ่งชี้

สถาบันอุดมศึกษาต้องส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมนักศึกษาต่างๆ อย่างเหมาะสมและครบถ้วน กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ดำเนินการทั้งโดยสถาบันและโดยองค์กรนักศึกษาเป็น กิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมจะมีโอกาสได้รับการพัฒนาสติปัญญาสังคมอารมณ์ร่างกายและคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

เกณฑ์มาตรฐาน

1. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในภาพรวมของสถาบันโดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและจัดกิจกรรม
2. ในแผนการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ให้ดำเนินการกิจกรรมในประเภทต่อไปนี้ให้ครบถ้วน
 - กิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่กำหนดโดยสถาบัน
 - กิจกรรมกีฬา หรือการส่งเสริมสุขภาพ
 - กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ หรือรักษาสีงแวดล้อม
 - กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม
 - กิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม
3. จัดกิจกรรมให้ความรู้และทักษะการประกันคุณภาพการศึกษาแก่นักศึกษา
4. ทุกกิจกรรมที่ดำเนินการ มีการประเมินผลความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานครั้งต่อไป
5. ประเมินความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของแผนการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา
6. นำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนหรือปรับปรุงการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษา

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 1	คะแนน 2	คะแนน 3	คะแนน 4	คะแนน 5
มีการดำเนินการ 1 ข้อ	มีการดำเนินการ 2 ข้อ	มีการดำเนินการ 3 - 4 ข้อ	มีการดำเนินการ 5 ข้อ	มีการดำเนินการ 6 ข้อ

องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย

สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งอาจมีจุดเน้นในเรื่องการวิจัยที่แตกต่างกันขึ้นกับสภาพแวดล้อมและความพร้อมของแต่ละสถาบัน อย่างไรก็ตามทุกสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีพันธกิจนี้เป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจสถาบันดังนั้นจึงต้องมีระบบและกลไกควบคุมให้สามารถดำเนินการในพันธกิจด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพตามจุดเน้นเฉพาะของแต่ละสถาบันเพื่อให้ได้ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่เกิดประโยชน์ การวิจัยจะประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์จำเป็นต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) สถาบันต้องมีแผนการวิจัย มีระบบและกลไกตลอดจนมีการสนับสนุนทรัพยากรให้สามารถดำเนินการได้ตามแผน 2) คณาจารย์มีส่วนร่วมในการวิจัยอย่างเข้มแข็งโดยบูรณาการงานวิจัยกับการจัดการเรียนการสอน และพันธกิจด้านอื่นๆ ของสถาบัน และ 3) ผลงานวิจัยมีคุณภาพ มีประโยชน์สนองยุทธศาสตร์ของชาติและมีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง

ตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ คือ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ระบบและกลไกการบริหารและพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 เงินสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ผลงานวิชาการของอาจารย์ประจำและนักวิจัย

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ระบบและกลไกการบริหารและพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

ชนิดตัวบ่งชี้ กระบวนการ

คำอธิบายตัวบ่งชี้

สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการบริหารจัดการงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพโดยมีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นระบบและมีกลไกส่งเสริมสนับสนุนครบถ้วนเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนดไว้ ทั้งการสนับสนุนด้านการจัดหาแหล่งทุนวิจัยและการจัดสรรทุนวิจัยจากงบประมาณของสถาบันให้กับบุคลากร ส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะแก่อาจารย์และนักวิจัย การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นซึ่งรวมถึงทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน เครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ตลอดจนจัดระบบสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักวิจัยอย่างเหมาะสม ตลอดจนมีระบบและกลไกเพื่อช่วยในการคุ้มครองสิทธิของงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำไปใช้ประโยชน์

เกณฑ์มาตรฐาน

1. มีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัยที่สามารถนำไปประโยชน์ในการบริหารงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
2. สนับสนุนพันธกิจด้านการวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ในประเด็นต่อไปนี้
 - ห้องปฏิบัติการหรือห้องปฏิบัติงานสร้างสรรค์ หรือหน่วยวิจัย หรือศูนย์เครื่องมือ หรือศูนย์ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
 - ห้องสมุดหรือแหล่งค้นคว้าข้อมูลสนับสนุนการวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
 - สิ่งอำนวยความสะดวกหรือการรักษาความปลอดภัยในการวิจัยหรือการผลิตงานสร้างสรรค์ เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบรักษาความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ

- กิจกรรมวิชาการที่ส่งเสริมงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์เช่นการจัดประชุมวิชาการ การจัดแสดงงานสร้างสรรค์ การจัดให้มีศาสตราจารย์อาคันตุกะหรือศาสตราจารย์รับเชิญ (Visiting professor)

3. จัดสรรงบประมาณของสถาบัน เพื่อเป็นทุนวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

4. จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ในการประชุมวิชาการหรือการตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติ และมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ในการประชุมวิชาการหรือการตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติ

5. มีการพัฒนาสมรรถนะอาจารย์และนักวิจัย มีการสร้างขวัญและกำลังใจตลอดจนยกย่องอาจารย์และนักวิจัยที่มีผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ดีเด่น

6. มีระบบและกลไกเพื่อช่วยในการคุ้มครองสิทธิของงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำไปใช้ประโยชน์และดำเนินการตามระบบที่กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 1	คะแนน 2	คะแนน 3	คะแนน 4	คะแนน 5
มีการดำเนินการ 1 ข้อ	มีการดำเนินการ 2 ข้อ	มีการดำเนินการ 3-4 ข้อ	มีการดำเนินการ 5 ข้อ	มีการดำเนินการ 6 ข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 เงินสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์

ชนิดตัวบ่งชี้ ปัจจัยนำเข้า

คำอธิบายตัวบ่งชี้

ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการผลิตงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ในสถาบันอุดมศึกษา คือ เงินสนับสนุนงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องจัดสรรเงินจากภายในสถาบันและที่ได้รับจากภายนอกสถาบันเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยหรืองานสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพตามสภาพแวดล้อมและจุดเน้นของสถาบัน

นอกจากนั้นเงินทุนวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่สถาบันได้รับจากแหล่งทุนภายนอกยังเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่แสดงถึงศักยภาพด้านการวิจัยของสถาบัน โดยเฉพาะสถาบันที่อยู่ในกลุ่มที่เน้นการวิจัย

เกณฑ์การประเมิน

คะแนนที่ได้ในระดับสถาบัน เป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนผลการประเมิน (เงินสนับสนุนงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์จากภายในและภายนอกสถาบัน) ของทุกคณะและหน่วยงานวิจัยในสถาบัน

สูตรการคำนวณ

$$\text{คะแนนที่ได้} = \frac{\text{ผลรวมของผลการประเมินเงินสนับสนุนงานวิจัยของทุกคณะและหน่วยงาน}}{\text{จำนวนคณะและหน่วยงานวิจัยทั้งหมดของสถาบัน}}$$

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ประจำและนักวิจัย

ชนิดตัวบ่งชี้ ผลลัพธ์

คำอธิบายตัวบ่งชี้

ผลงานทางวิชาการเป็นข้อมูลที่สำคัญในการแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ประจำและนักวิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางวิชาการและการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องเป็นผลงานที่มีคุณค่าสมควรส่งเสริมให้มีการเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ทั้งเชิงวิชาการและแข่งขันของประเทศ ผลงานทางวิชาการอยู่ในรูปของบทความวิจัยหรือบทความทางวิชาการที่ตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ หรือ ระดับนานาชาติ ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่ปรากฏในฐานข้อมูล TCI หรือ Scopus หรือตามประกาศ ก.พ.อ. หรือระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าด้วย หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ พ.ศ. 2556 ผลงานได้รับการจดอนุสิทธิบัตรหรือสิทธิบัตร หรือเป็นผลงานวิชาการรับใช้สังคมที่ผ่านการประเมินตำแหน่งทางวิชาการแล้วผลงานวิจัยที่หน่วยงานหรือองค์กรระดับชาติว่าจ้างให้ดำเนินการตำราหรือหนังสือที่ใช้ในการขอผลงานทางวิชาการและผ่านการพิจารณาตามเกณฑ์การขอตำแหน่งทางวิชาการแล้ว โดยมีวิธีการคิดดังนี้

เกณฑ์การประเมิน

คะแนนที่ได้ในระดับสถาบันเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนผลการประเมินผลงานทางวิชาการของอาจารย์ประจำและนักวิจัยของทุกคณะและหน่วยงานวิจัยในสถาบัน

สูตรการคำนวณ

$$\text{คะแนนที่ได้} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนผลการประเมินผลงานทางวิชาการของทุกคณะและหน่วยงานวิจัย}}{\text{จำนวนคณะและหน่วยงานวิจัยทั้งหมดของสถาบัน}}$$

องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ

การบริการทางวิชาการแก่สังคมเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา สถาบันพึงให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในรูปแบบต่างๆ ตามความถนัดและในด้านที่สถาบันมีความเชี่ยวชาญ การให้บริการทางวิชาการอาจให้เปล่าโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรืออาจคิดค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม โดยให้บริการทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หน่วยงานอิสระ หน่วยงานสาธารณะ ชุมชน และสังคมโดยกว้าง รูปแบบการให้บริการทางวิชาการมีความหลากหลาย เช่น การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรของสถาบัน เป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการให้คำปรึกษา ให้การอบรม จัดประชุมหรือสัมมนาวิชาการ ทางานวิจัยเพื่อตอบคำถามต่างๆ หรือเพื่อชี้แนะสังคม การให้บริการทางวิชาการนอกจากเป็นการทำประโยชน์ให้สังคมแล้ว สถาบันยังได้รับประโยชน์ในด้านต่างๆ คือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของอาจารย์อันจะนำมาสู่การพัฒนาหลักสูตร มีการบูรณาการเพื่อใช้ประโยชน์ทางด้านการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย พัฒนาตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งงานของนักศึกษาและเป็นการสร้างรายได้ของสถาบันจากการให้บริการทางวิชาการด้วย

ตัวบ่งชี้ จำนวน 1 ตัวบ่งชี้ คือ

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การบริการวิชาการแก่สังคม

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การบริการวิชาการแก่สังคม

ชนิดตัวบ่งชี้ กระบวนการ

คำอธิบายตัวบ่งชี้

การบริการวิชาการเป็นภารกิจหลักอีกอย่างหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา สถาบันฯ ควรคำนึงถึงกระบวนการในการให้บริการวิชาการแก่สังคม โดยศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายนำมาจัดทำแผนบริการวิชาการประจำปี ทั้งการบริการวิชาการที่ทำให้เกิดรายได้และบริการวิชาการที่คณะจัดทำเพื่อสร้างประโยชน์แก่ชุมชน โดยมีการประเมินความสำเร็จของการบริการวิชาการ และนำมาจัดทำเป็นแผนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแก่นักศึกษาให้มีประสบการณ์จากสภาพจริงและนำมาใช้ประโยชน์จนเกิดผลลัพธ์ที่สร้างความพึงพอใจต่อชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

เกณฑ์มาตรฐาน

1. กำหนดชุมชนหรือองค์กรเป้าหมายของการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมโดยมีความร่วมมือระหว่างคณะหรือหน่วยงานเทียบเท่า
2. จัดทำแผนบริการวิชาการโดยมีส่วนร่วมจากชุมชนหรือองค์กรเป้าหมายที่กำหนดในข้อ 1
3. ชุมชนหรือองค์กรเป้าหมายได้รับการพัฒนาและมีความเข้มแข็งที่มีหลักฐานที่ปรากฏชัดเจน
4. ชุมชนหรือองค์กรเป้าหมายดำเนินการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
5. สถาบันสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการพัฒนาชุมชนหรือองค์กรเป้าหมาย
6. ทุกคณะมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันตามข้อ 2 โดยมีจำนวนอาจารย์เข้าร่วมไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของอาจารย์ทั้งหมดของสถาบัน ทั้งนี้ต้องมีอาจารย์มาจากทุกคณะ

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 1	คะแนน 2	คะแนน 3	คะแนน 4	คะแนน 5
มีการดำเนินการ ข้อ 1	มีการดำเนินการ ข้อ 2	มีการดำเนินการ ข้อ 3	มีการดำเนินการ ข้อ 4	มีการดำเนินการ ข้อ 5

องค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมถือเป็นพันธกิจสำคัญประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมีระบบและกลไกการดำเนินงานด้านนี้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ โดยอาจมีจุดเน้นเฉพาะที่แตกต่างกันตามปรัชญา และธรรมชาติของแต่ละสถาบัน และมีการบูรณาการเข้ากับพันธกิจอื่นๆ โดยเฉพาะการผลิตบัณฑิต รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมที่ฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่ ศิลปะและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นรากฐานการพัฒนาองค์ความรู้ที่ดีขึ้น

ตัวบ่งชี้ จำนวน 1 ตัวบ่งชี้ คือ

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระบบและกลไกการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระบบและกลไกการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

ชนิดตัวบ่งชี้ กระบวนการ

คำอธิบายตัวบ่งชี้

สถาบันอุดมศึกษาต้องมีนโยบาย แผนงาน โครงสร้าง และการบริหารจัดการงานทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมทั้งการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน เผยแพร่วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามจุดเน้นของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เกณฑ์มาตรฐาน

1. กำหนดผู้รับผิดชอบในการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม
2. จัดทำแผนด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และกำหนดตัวบ่งชี้วัดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของแผน รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามแผน
3. กำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผนด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม
4. ประเมินความสำเร็จตามตัวบ่งชี้ที่วัดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของแผนด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม
5. นำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนหรือกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม
6. เผยแพร่กิจกรรมหรือการบริการด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมต่อสาธารณชน
7. กำหนดหรือสร้างมาตรฐานด้านศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับชาติ

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 1	คะแนน 2	คะแนน 3	คะแนน 4	คะแนน 5
มีการดำเนินการ 1 ข้อ	มีการดำเนินการ 2 ข้อ	มีการดำเนินการ 3 - 4 ข้อ	มีการดำเนินการ 5 ข้อ	มีการดำเนินการ 6 - 7 ข้อ

องค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการ

สถาบันอุดมศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ โดยมีสภามหาวิทยาลัยทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการทำงานของสถาบันให้มีประสิทธิภาพ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องบริหารจัดการด้านต่างๆ ให้มีคุณภาพ เช่น ทรัพยากรบุคคล ระบบฐานข้อมูล การบริหารความเสี่ยง การบริหารการเปลี่ยนแปลง การบริหารทรัพยากรทั้งหมด ฯลฯ เพื่อสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

ตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ คือ

ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 การบริหารของสถาบันเพื่อการกำกับติดตามผลลัพธ์ตามพันธกิจ กลุ่มสถาบัน และเอกลักษณ์ของสถาบัน

ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 ผลการบริหารงานของคณะ

ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 ระบบกำกับประกันคุณภาพหลักสูตรและคณะ

ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 การบริหารของสถาบันเพื่อการกำกับติดตามผลลัพธ์ตามพันธกิจ กลุ่มสถาบันและเอกลักษณ์ของสถาบัน

ชนิดตัวบ่งชี้ กระบวนการ

คำอธิบายตัวบ่งชี้

สถาบันอุดมศึกษามีพันธกิจหลัก คือ การเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในการดำเนินพันธกิจหลัก สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องดำเนินงานผ่านคณะ ดังนั้น คณะต้องมีการพัฒนาแผนเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาและการดำเนินงานของคณะให้สอดคล้องกับเป้าหมายและกลุ่มสถาบันตลอดจนมีการบริหารทั้งด้านบุคลากร การเงิน ความเสี่ยงและการประกันคุณภาพ การศึกษา เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกิจหลักให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

เกณฑ์มาตรฐาน

1. พัฒนาแผนกลยุทธ์จากผลการวิเคราะห์ SWOT กับวิสัยทัศน์ของสถาบัน และพัฒนาไปสู่แผนกลยุทธ์ทางการเงินและแผนปฏิบัติการประจำปีตามกรอบเวลาเพื่อให้บรรลุผลตามตัวบ่งชี้และเป้าหมายของแผนกลยุทธ์

2. กำกับติดตามส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกคณะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินที่ประกอบไปด้วยต้นทุนต่อหน่วยในแต่ละหลักสูตร สัดส่วนค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนานักศึกษา อาจารย์ บุคลากร การจัดการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่อง เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการบริหารหลักสูตร ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการผลิตบัณฑิต และโอกาสในการแข่งขัน

3. ดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง ที่เป็นผลจากการวิเคราะห์และระบุปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายนอก หรือปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามพันธกิจของสถาบันและให้ระดับความเสี่ยงลดลงจากเดิม

4. บริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลอย่างครบถ้วนทั้ง 10 ประการที่แสดงผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน

5. กำกับติดตามส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานในสถาบันมีการดำเนินการจัดความรู้ตามระบบ

6. การกำกับติดตามผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารและพัฒนาบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน

7. การกำกับติดตามส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานในสถาบันมีการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามระบบและกลไกที่สถาบันกำหนด ประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 1	คะแนน 2	คะแนน 3	คะแนน 4	คะแนน 5
มีการดำเนินการ 1 ข้อ	มีการดำเนินการ 2 ข้อ	มีการดำเนินการ 3-4 ข้อ	มีการดำเนินการ 5-6 ข้อ	มีการดำเนินการ 7 ข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 ผลการบริหารงานของคณะ

ชนิดตัวบ่งชี้ ผลลัพธ์

คำอธิบายตัวบ่งชี้

ผลการดำเนินงานของคณะจะสามารถสะท้อนได้ว่าในแต่ละสถาบันได้มีการกำกับ ติดตามและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละหลักสูตรของแต่ละคณะให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งมีผลการดำเนินงานในแต่ละพันธกิจ การบริหารจัดการอยู่ในระดับใด

เกณฑ์การประเมิน

คะแนนเฉลี่ยของผลการประเมินระดับคณะของทุกคณะ

คะแนนที่ได้ =

$$\frac{\text{คะแนนเฉลี่ยของผลการประเมินระดับคณะของทุกคณะ}}{\text{จำนวนคณะทั้งหมดของสถาบัน}}$$

หมายเหตุ : คณะที่ได้ดำเนินการตามระบบคุณภาพระบบอื่นๆที่คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาเห็นชอบ และมีการประเมินตามระบบดังกล่าว ไม่ต้องนำคะแนนผลการประเมินของคณะนั้นมาคำนวณในตัวบ่งชี้นี้ แต่ต้องรายงานผลในตัวบ่งชี้นี้ให้ครบถ้วน

ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 การบริหารของสถาบันเพื่อการกำกับติดตามผลลัพธ์ตามพันธกิจ กลุ่มสถาบัน และเอกลักษณ์ของสถาบัน

ชนิดตัวบ่งชี้ กระบวนการ

คำอธิบายตัวบ่งชี้

สถาบันมีหน้าที่กำกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรและคณะ โดยมีการดำเนินการตั้งแต่ การควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพ การพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน จะมุ่งไปที่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าการประเมินคุณภาพ เพื่อให้สามารถส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตาม การดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กำหนด สะท้อนการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

เกณฑ์มาตรฐาน

1. มีระบบและกลไกในการดำเนินการประกันคุณภาพหลักสูตรและคณะ ให้เป็นไปตามองค์ประกอบ การประกันคุณภาพหลักสูตรและคณะ
2. มีคณะกรรมการกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามระบบที่กำหนดในข้อ 1 และรายงานผล การติดตามให้กรรมการประจำคณะเพื่อพิจารณา
3. มีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหลักสูตรให้เกิดผลตามองค์ประกอบ การประกันคุณภาพหลักสูตรและคณะ
4. นำผลการประเมินคุณภาพทุกหลักสูตรและทุกคณะที่ผ่านการพิจารณาของกรรมการระดับสถาบัน เสนอสภาสถาบันเพื่อพิจารณา
5. นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากสภาสถาบันมาปรับปรุงหลักสูตรและการดำเนินงานของ คณะให้มีคุณภาพดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง
6. มีผลการประเมินคุณภาพทุกหลักสูตรผ่านองค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 1	คะแนน 2	คะแนน 3	คะแนน 4	คะแนน 5
มีการดำเนินการ 1 ข้อ	มีการดำเนินการ 2 ข้อ	มีการดำเนินการ 3 - 4 ข้อ	มีการดำเนินการ 5 ข้อ	มีการดำเนินการ 6 ข้อ

2.4.2 แนวทางการวิเคราะห์และสรุปผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในในระดับสถาบัน

สถาบันการศึกษาทุกสถาบันต้องวางระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของตนเองให้เหมาะสมกับบริบทและวิสัยทัศน์ของสถาบัน โดยต้องพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องในระดับชาติด้วย เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่ประเทศกำหนดและมุ่งสู่เป้าหมาย จุดเน้น จุดเด่นหรือเอกลักษณ์ของสถาบัน การวางระบบการประกันคุณภาพจะต้องประกอบด้วย การควบคุม การตรวจสอบ และการประเมินผล เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ดังนั้นระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในดังกล่าวอย่างน้อยต้องครอบคลุมระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยสถาบันต้องควบคุมให้มี การดำเนินงานตามระบบคุณภาพที่กำหนดและมีการตรวจสอบระบบคุณภาพเป็นระยะๆ โดยที่มีกลไก การดำเนินงานอย่างชัดเจน เช่น มีผู้รับผิดชอบ/ผู้บริหาร/ผู้เกี่ยวข้อง/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม เมื่อครบหนึ่งปีการศึกษาก็ต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพ ดังกล่าวเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาในปีถัดไป โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะดำเนินการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้า ของการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี และแจ้งผลให้ สถานศึกษาทราบรวมทั้งเปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน

ชนิดของตัวบ่งชี้ตามคำอธิบายตัวชี้วัดในการเขียนรายงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบัน โดยจำแนกเป็นปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ของการดำเนินงานของสถาบันดังนี้

ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลลัพธ์
ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 อาจารย์ประจำสถาบันที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 อาจารย์ประจำสถาบันที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 เงินสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้ที่	ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 การบริการนัศึกษาระดับปริญญาตรี ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 กิจกรรมนัศึกษาระดับปริญญาตรี ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ระบบและกลไกการบริหารและพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การบริการวิชาการแก่สังคม ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระบบและกลไกการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 การบริหารของสถาบันเพื่อการกำกับติดตามผลลัพธ์ตามพันธกิจ กลุ่มสถาบันและเอกลักษณ์ของสถาบัน ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 ระบบกำกับและการประกันคุณภาพหลักสูตร และคณะ	ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 ผลการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวม ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ประจำและนักวิจัย ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 ผลการบริหารงานของคณะ

การประเมินระดับสถาบันจะสะท้อนผลการดำเนินงานของผู้บริหารสถาบันใน 4 พันธกิจ รวมทั้งระบบการบริหารจัดการของสถาบันด้วย โดยแสดงเป็นค่าเฉลี่ยในแต่ละพันธกิจ นอกจากนั้นมีการวิเคราะห์แยกเป็นปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ด้วย เพื่อให้ผู้บริหารสถาบันได้นำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาตามตารางต่อไปนี้

ตารางวิเคราะห์ผลการประเมินระดับสถาบัน

องค์ประกอบ คุณภาพ	คะแนนการประเมินเฉลี่ย				คะแนน เฉลี่ย	ผลการประเมิน
	ตัวบ่งชี้	I	P	O		
						0.00 - 1.50 = การดำเนินงานต้องปรับปรุงเร่งด่วน
						1.51 - 2.50 = การดำเนินงานต้องปรับปรุง
						2.51 - 3.50 = การดำเนินงานระดับพอใช้
						3.51 - 4.50 = การดำเนินงานระดับดี
						4.51 - 5.00 = การดำเนินงานระดับดีมาก
1	5	1.2, 1.3	1.4, 1.5	1.1		
2	3	2.2	2.1	2.3		
3	1		3.1			
4	1		4.1			
5	3		5.1, 5.2	5.2		
รวม	13	3	7	3		
ผลการประเมิน						

* ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 เป็นค่าคะแนนเฉลี่ยของผลการประเมินระดับหลักสูตรของทุกหลักสูตร
ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 เป็นค่าคะแนนเฉลี่ยของผลการประเมินระดับคณะทุกคณะ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จรัส นองมาก (2545) กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพในบริบทของสถานศึกษา ประเภทโรงเรียนไว้ว่าปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพ เนื่องจากมองว่าเป็นการเพิ่มภาระงาน มองว่าเป็นเพียงงานที่ทำเป็นครั้งคราวเท่านั้น และไม่เกิดประโยชน์ทั้งยังเป็นการสูญเสียงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ โดยไม่คุ้มค่า 2) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติเรื่องการประกันคุณภาพ เช่น การจัดการเอกสารต่าง ๆ และการรายงานผลการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง และ 3) ปัญหาเกี่ยวข้องกับการใช้ผลจากการประเมินและตรวจสอบ โดยผู้ถูกประเมินไม่ยอมรับผลการประเมินที่แท้จริงก่อให้เกิดความไม่พอใจและส่งผลให้เกิดการรายงานผลที่ผิดพลาดจากความไม่จริง นอกเหนือไปจากนี้ทางโรงเรียนไม่ได้มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการภายในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น ทำให้การประเมินนั้นไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดต่อโรงเรียน โดย ดร. จรัส ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการร่วมกันทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบที่ถูกต้องให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งหากเกิดความผิดพลาดแล้วจะก่อให้เกิดปัญหา และจะขยายให้เกิดปัญหาในวงกว้างเพิ่มมากยิ่งขึ้น

สิริลักษณ์ ไชยวงศ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของคณะวิทยาศาสตร์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มผู้รับผิดชอบตัวบ่งชี้ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2554 และจากผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำรายงาน SAR ที่สำคัญที่สุดของกลุ่มตัวอย่าง คือ ไม่สามารถบริหารเวลา สำหรับการจัดทำ SAR ได้ ระบบ

เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ยังไม่รองรับการจัดทำ SAR ไม่มีทักษะในการเขียน SAR ไม่สามารถดำเนินการตามแผนการจัดทำ SAR ที่กำหนดไว้ และไม่ได้รับความร่วมมือที่ดีจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

ลักขณา จาตกานนท์ และคณะ (2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมด้านการประกันคุณภาพของบุคลากร และเพื่อพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ และจากผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการประกันคุณภาพ คือ ต้องการให้มีการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพโดยปรับปรุงวิธีบริหารจัดการงานที่ทำให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพที่มีหลายเกณฑ์มาตรฐาน ไม่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานลดภาระงานเอกสารด้วยระบบสารสนเทศหากเกิดปัญหาการเปลี่ยนบุคลากรก็สามารถจัดเก็บข้อมูลการรายงานผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และจากผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพบว่าปัญหาที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพ คือต้องสร้างความเข้าใจความเข้าใจแก่บุคลากรทุกระดับให้เห็นความสำคัญ เกิดความร่วมมือประสานการทำงานด้วยระบบ PDCA การจัดการความรู้ การเสริมแรงจูงใจและการยกย่องชมเชยจะช่วยเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรวางแผนในการดำเนินงานหาวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยระบบสารสนเทศ ข้อมูลที่อยู่ในส่วนกลางต้องส่งให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เปลี่ยนแปลงเก็บข้อมูลบ่อย ๆ ไม่ขอข้อมูลซ้ำซ้อนก็จะทำให้เกิดการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพแบบมีส่วนร่วม

สมสิทธิ์ สองประสม (2550: 85) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาทัศนคติของพนักงานต่อระบบประกันคุณภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าพนักงานของมหาวิทยาลัยมีพื้นฐานระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบประกันคุณภาพมาก ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากการที่มหาวิทยาลัยมักมีการจัดอบรมประชุมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพเพื่อให้พนักงานในมหาวิทยาลัยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่มีความรู้สึกต่อระบบประกันคุณภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระดับปานกลาง ระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยนั้นไม่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้กับหน่วยงานภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากเท่าที่ควร พนักงานส่วนใหญ่จึงไม่มีความรู้สึกกระตือรือร้นต่อระบบประกันคุณภาพมากนัก หน่วยงานส่วนใหญ่ที่นำระบบดังกล่าวมาใช้เพราะต้องการให้ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยและเพื่อให้การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพของหน่วยงานสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับนโยบายการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยมากกว่าที่จะรู้สึกตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการนำระบบดังกล่าวมาใช้ในหน่วยงานอย่างแท้จริง และขาดการมีส่วนร่วมในการวางระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย เพราะเนื่องจากระบบดังกล่าวเป็นระบบที่กำหนดโดยมหาวิทยาลัย ทำให้การออกแบบกระบวนการทำงานของระบบเกิดจากการระดมสมองจากพนักงานเพียงบางส่วนในการนำมาปรับใช้จริงของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งมีบริบทและลักษณะการดำเนินกิจการที่แตกต่างกันจึง ไม่สามารถก่อให้เกิดประสิทธิภาพได้เท่าที่ควร จึงเสนอแนะให้มหาวิทยาลัยเปิดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพแก่พนักงานในทุก ๆ ระดับพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยให้บุคลากรทราบอย่างทั่วถึง และพัฒนาระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยโดยคำนึงถึงการพัฒนาระบบการทำงานของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย เช่น สนับสนุนให้มีการจัดการอบรมพนักงานรุ่นใหม่ ๆ เพื่อทดแทนพนักงานในกลุ่มเดิม ๆ เพื่อจะได้สร้างความร่วมมือจากทุกฝ่ายให้พนักงานในกลุ่มอื่น ๆ ได้มีโอกาสหมุนเวียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านประกันคุณภาพของหน่วยงาน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยหัวข้อการวิเคราะห์ผลการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้ใช้วิธีการศึกษาแบบผสม (Mix Method) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนเครื่องมือและการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการศึกษากับหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการทำการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยเฉพาะหน่วยงานหรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบที่มีการดำเนินงานด้านการเขียนรายงานการประเมินตนเองในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน ที่เป็นตัวบ่งชี้กระบวนการ จำนวน 9 หน่วยงาน/คณะกรรมการ ดังนี้ กองพัฒนานักศึกษา กองคลัง กองนโยบายและแผน สถาบันวิจัยและพัฒนา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน สำนักประกันคุณภาพการศึกษา กองบริหารงานบุคคล สำนักบัณฑิตศึกษา และคณะกรรมการบริการวิชาการ

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจะคัดเลือกบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพของแต่ละตัวบ่งชี้ของระดับสถาบัน ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้สัมภาษณ์เจาะลึก คือต้องเป็นผู้รับผิดชอบในตัวบ่งชี้ระดับสถาบัน ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีในปีการศึกษา 2557 – 2559 ที่เป็นตัวบ่งชี้กระบวนการ ผู้วิจัยจึงได้วางแผนในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจาก 9 หน่วยงาน/คณะกรรมการ

ตัวบ่งชี้ชนิดกระบวนการ	หน่วยงาน/คณะกรรมการ
การบริการนักศึกษาระดับปริญญาตรี	กองพัฒนานักศึกษา
กิจกรรมนักศึกษาระดับปริญญาตรี	กองพัฒนานักศึกษา
ระบบและกลไกการบริหารและพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์	สถาบันวิจัยและพัฒนา
การบริการวิชาการแก่สังคม	คณะกรรมการบริการวิชาการ
ระบบและกลไกการทำงานบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม	กองพัฒนานักศึกษา
การบริการของคณะเพื่อการกำกับติดตามผลลัพธ์ตามพันธกิจ กลุ่มสถาบัน และเอกลักษณ์ของสถาบัน *	กองคลัง กองนโยบายและแผน กองบริหารงานบุคคล สำนักประกันคุณภาพการศึกษา
ระบบกำกับประกันคุณภาพหลักสูตรและคณะ	สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน สำนักบัณฑิตศึกษา

* ในตัวบ่งชี้การบริการของคณะเพื่อการกำกับติดตามผลลัพธ์ตามพันธกิจ กลุ่มสถาบัน และเอกลักษณ์ของสถาบัน มีผู้รับผิดชอบที่แยกย่อยออกจากกัน ใน 7 เกณฑ์มาตรฐาน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งแบบสอบถามออกเป็นเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แนวคำถามแบบมีโครงสร้างในการตอบ โดยการสอบถามพูดคุย และการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ดังนั้นคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานประกันคุณภาพ ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย วิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้คะแนนในตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) ข้อมูลการประกันคุณภาพเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี 3) แนวปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพ

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยได้ผลสมบูรณ์ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ที่รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพของแต่ละตัวบ่งชี้ ที่เป็นตัวบ่งชี้กระบวนการ ด้วยคำถามแบบมีโครงสร้าง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลการประกันคุณภาพเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ข้อมูลแนวปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปประเด็นและแจกแจงความถี่

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพของแต่ละตัวบ่งชี้ของระดับสถาบัน ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คือต้องเป็นผู้รับผิดชอบในตัวบ่งชี้ระดับสถาบัน ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีในปีการศึกษา 2557 – 2559 ที่เป็นตัวบ่งชี้กระบวนการ จำนวนทั้งสิ้น 21 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามให้กรอกข้อมูลด้วยตนเอง แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) ข้อมูลการประกันคุณภาพเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี 3) แนวปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพ ซึ่งพบผลดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	5	23.81
หญิง	16	76.19
รวม	21	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 76.19 และเป็นเพศชายจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	0	0
25-30 ปี	3	14.29
31-40 ปี	6	28.57
41-50 ปี	10	47.62
50 ปีขึ้นไป	2	9.52
รวม	21	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 รองลงมาพบว่ามีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และมีอายุระหว่าง 25-30 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 และพบว่าอายุ 50 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 2 คน และไม่พบผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละระยะเวลาที่เข้ามารับผิดชอบด้านงานประกันคุณภาพ
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระยะเวลาที่เข้ามารับผิดชอบด้านงานประกันคุณภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	2	9.52
1-2 ปี	3	14.29
3-4 ปี	6	28.57
5 ปีขึ้นไป	10	47.62
รวม	21	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่เข้ามารับผิดชอบด้านงานประกันคุณภาพ มากกว่า 5 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 รองลงมาพบว่ามีระยะเวลาระหว่าง 3-4 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และมีระยะเวลาระหว่าง 1-2 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 และพบว่าระยะเวลาที่เข้ามารับผิดชอบด้านงานประกันคุณภาพ ต่ำกว่า 1 ปี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.52

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละผลคะแนนประเมินในตัวเองชี้ที่รับผิดชอบครั้งที่ผ่านมาของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลคะแนนประเมินในตัวเองชี้ที่รับผิดชอบครั้งที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
1 คะแนน	0	0
2 คะแนน	0	0
3 คะแนน	0	0
4 คะแนน	4	19.05
5 คะแนน	17	80.95
รวม	21	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีผลการประเมินในตัวเองชี้ที่รับผิดชอบครั้งที่ผ่านมามีคะแนนประเมิน 5 คะแนน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 80.95 และ คะแนนประเมิน 4 คะแนน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 และไม่พบผู้ตอบแบบสอบถามที่มีผลคะแนน 1 2 และ 3 คะแนน

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละผลคะแนนประเมินที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุด

ปีการศึกษา	ปีการศึกษาที่มีคะแนนประเมินสูงสุด	ปีการศึกษาที่มีคะแนนประเมินต่ำสุด
ไม่มีปีการศึกษาที่ได้คะแนนต่ำ	-	2
ปีการศึกษา 2557	3	17
ปีการศึกษา 2558	11	0
ปีการศึกษา 2559	12	1
ปีการศึกษา 2560	17	1

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีผลคะแนนประเมินสูงที่สุดในปีการศึกษา 2560 มาที่สูงสุด จำนวน 17 คน และรองลงมาคือปีการศึกษา 2559 และ 2558 มีจำนวน 12 คน และ 11 คน ตามลำดับ สอดคล้องกับผลคะแนนประเมินต่ำสุด พบว่าในปีการศึกษา 2557 มีผลคะแนนต่ำสุดจำนวน 17 คน

4.2 ข้อมูลการประกันคุณภาพเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน อันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี

ตารางที่ 4.6 ตารางวิเคราะห์ข้อมูลการประกันคุณภาพเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี

แนวปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	SD
1. ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่	4.76	0.436
2. แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	4.52	0.928
3. ผู้ทำงานประกันต้องมีความรู้ในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างดี	4.57	0.598
4. ทุกคนในหน่วยงานต้องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	4.86	0.478
5. ควรให้ผู้เชี่ยวชาญการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมาช่วยทำ	4.24	0.625
6. มีระบบการจัดเก็บข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	4.76	0.539
7. หน่วยงานควรส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	4.52	0.512
8. ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานประกันกับหน่วยงาน/คณะ/วิทยาลัยต่างๆ	4.48	0.602
9. หน่วยงานมีการสร้างความเข้าใจหรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	4.33	0.658
10. หน่วยงานมีการกำกับ ติดตาม เตรียมความพร้อมของข้อมูลในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	4.38	0.921

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแนวปฏิบัติที่จะนำการประกันคุณภาพเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 ประเด็น คือ ทุกคนในหน่วยงานต้องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เท่ากับ 4.86 ± 0.478 รองลงมา พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.76 ± 0.436 คือประเด็น ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุน และมีระบบการจัดเก็บข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สำหรับประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมาช่วยทำ เท่ากับ 4.24 ± 0.625

4.3 แนวปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 4.7 แสดงความเห็นถึงจุดแข็งของการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ความคิดเห็น	จำนวน
บุคลากรภายในหน่วยงานมีความร่วมมือ ร่วมใจ	10
มีคณะกรรมการด้านประกันคุณภาพของหน่วยงาน	7
ผู้บริหารในหน่วยงานให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	4
ความเข้าใจในงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรในหน่วยงาน	3
ระบบสารสนเทศ ฐานข้อมูล รองรับการทำงาน	2

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถาบัน มีจุดแข็งของการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในส่วนใหญ่เห็นว่า การทำงานประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องได้รับความร่วมมือ ร่วมใจจากบุคลากร และการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในหน่วยงาน รวมถึงผู้บริหารในหน่วยงานต้องให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 4.8 แสดงความเห็นถึงจุดอ่อนของการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ความคิดเห็น	จำนวน
บุคลากรของหน่วยงานขาดความเข้าใจในงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	6
ขาดความต่อเนื่องของการทำงาน	4
การบริหารงานภายในองค์กรยังไม่เป็นระบบ	2
การจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบ	2
ภาระงานประจำที่มาก	1

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถาบัน มีจุดอ่อนของการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในส่วนใหญ่เห็นว่า บุคลากรของหน่วยงานขาดความเข้าใจในงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ขาดความต่อเนื่องของการทำงานโดยการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบของหน่วยงาน และการบริหารงานและการจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบ

ตารางที่ 4.9 แสดงจุดมุ่งหมายในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ความคิดเห็น	จำนวน
เพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพสูงขึ้น	7
เพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อนการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของมหาวิทยาลัย	6
เพื่อให้การทำงานที่เป็นระบบมากยิ่งขึ้น	5
เพื่อนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เป็นข้อบกพร่อง	2

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถาบัน มีจุดมุ่งหมายในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ส่วนใหญ่เห็นว่า การทำประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการทำเพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพสูงขึ้น เพื่อให้การทำงานที่เป็นระบบมากขึ้น และนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เป็นข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นได้ รวมถึงเพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อนการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.10 แสดงการวางแผนงานการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ความคิดเห็น	จำนวน
จัดทำแผน กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	11
ติดตามผลการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	5
ปรับปรุงการดำเนินงานหากว่าผลการประเมินต่ำกว่าที่ตั้งเป้าหมายไว้	5
การนำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้	3

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถาบัน มีการวางแผนงานการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ส่วนใหญ่เห็นว่า การจัดทำแผน กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีการติดตามผลการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และทำการปรับปรุงการดำเนินงานหากว่าผลการประเมินต่ำกว่าที่ตั้งเป้าหมายไว้ รวมถึงการนำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้

ตารางที่ 4.11 แสดงการกำหนดเป้าหมายและการส่งเสริม สนับสนุนเพื่อให้มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเกิดความสำเร็จ

ความคิดเห็น	จำนวน
การกำหนดผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	9
การกำหนดแผนการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	5
มีการปรับปรุง แก้ไข หากผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้	5
มีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานการทำงานร่วมกัน	4
กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถาบัน มีการกำหนดเป้าหมายและการส่งเสริม สนับสนุนเพื่อให้มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเกิดความสำเร็จ ส่วนใหญ่เห็นว่า การกำหนดผู้รับผิดชอบและกำหนดแผน กำหนดเป้าหมาย และตัวชี้วัดในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานการทำงานร่วมกัน มีการปรับปรุง แก้ไข หากผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

ตารางที่ 4.12 แสดงการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ความคิดเห็น	จำนวน
จัดทำคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรเพื่อเป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพของหน่วยงาน	10
มอบหมายผู้รับผิดชอบตามภารกิจ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบหลักเพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	9
มอบหมายผู้มีความรู้ความเข้าใจตรงตามตัวบ่งชี้ให้ดำเนินการงานประกันคุณภาพ	2

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถาบัน มีการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยจัดทำคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรเพื่อเป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพของหน่วยงาน และมอบหมายผู้รับผิดชอบตามภารกิจ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบหลักเพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ตารางที่ 4.13 แสดงวิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในตัวบ่งชี้ที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน

ความคิดเห็น	จำนวน
มอบหมายหน้าที่การเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจนเพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับถูกต้อง	9
นำข้อมูลที่ได้ประชุมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงหา ข้อมูลที่ได้ไม่เป็นตามแผนที่วางไว้	7
ติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ เช่น ทุก ๆ 3 เดือน	4
การเก็บเป็นข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์	5

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับ สถาบัน มีวิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในตัวบ่งชี้ที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ส่วนใหญ่เห็นว่า มอบหมายหน้าที่การเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจนเพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับถูกต้อง มีการนำข้อมูล ที่ได้ประชุมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงหาข้อมูลที่ได้ไม่เป็นตามแผนที่วางไว้ โดยทำ การติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ เช่น ทุก ๆ 3 เดือน

ตารางที่ 4.14 แสดงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ความคิดเห็น	จำนวน
ความเข้าใจในเกณฑ์การประเมินที่ไม่เหมือนกันทำให้ไม่สามารถกำหนดแนว ปฏิบัติที่ชัดเจนได้	10
ข้อมูลไม่ครบถ้วน ล่าช้า	6
การเขียนรายงานผลการดำเนินการไม่ได้รับความพึงพอใจจากคณะกรรมการ จากประกันคุณภาพการศึกษา	1
ภาระงานประจำที่มาก	1

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับ สถาบัน มีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ส่วนใหญ่เห็นว่า ความเข้าใจในเกณฑ์การประเมินที่ไม่เหมือนกันทำให้ไม่สามารถกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนได้ ข้อมูลที่ได้ไม่ ครบถ้วน ล่าช้า รวมถึงการเขียนรายงานผลการดำเนินการไม่ได้รับความพึงพอใจจากคณะกรรมการจาก ประกันคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 4.15 แสดงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ความคิดเห็น	จำนวน
สร้างความใจ ทบทวนเพิ่มพูนองค์ความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลประเด็นตัวชี้วัดและผลให้กับบุคลากรภายในหน่วยงาน	7
หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันเพื่อให้เกิดการทำงานที่ถูกต้อง	6
ติดตามและกำหนดกรอบเวลาการจัดทำข้อมูล	2

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถาบัน มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในส่วนใหญ่เห็นว่า ควรสร้างความใจ ทบทวนเพิ่มพูนองค์ความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลประเด็นตัวชี้วัดและผลให้กับบุคลากรภายในหน่วยงาน และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันเพื่อให้เกิดการทำงานที่ถูกต้อง รวมถึงการกำกับ ติดตามและกำหนดกรอบเวลาการจัดทำข้อมูล

ตารางที่ 4.16 แสดงวิธีการและแนวทางในการรักษาผลการดำเนินงานเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี

ความคิดเห็น	จำนวน
มีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และชี้แจงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อร่วมแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาต่อไป	6
นำผลการดำเนินงานจากปีที่ผ่านมาพิจารณาวางแผนการดำเนินงานต่อไป	5
จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อทำให้ผู้ปฏิบัติขั้นตอนในแต่ละขั้นตอน ปฏิบัติได้ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	5
วางแผนการเก็บตัวบ่งชี้และรายงานหลักฐาน และ มีการกำกับติดตามเป็นระยะ	4
จัดอบรมบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ ด้านประกัน	3
จัดทำฐานข้อมูล การเก็บข้อมูลมีเพื่อให้ผลการดำเนินงานสมบูรณ์ ครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้องที่สุด	2

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับสถาบัน มีวิธีการและแนวทางในการรักษาผลการดำเนินงานเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี คือ

1. การทำงานประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องได้รับความร่วมมือ ร่วมใจจากบุคลากร และการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในหน่วยงาน รวมถึงผู้บริหารในหน่วยงานต้องให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษา
2. มีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และชี้แจงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อร่วมแก้ไข

ปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

3. การจัดทำแผน กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน มีการติดตามผลการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และทำการปรับปรุงการดำเนินงานหากว่าผลการประเมินต่ำกว่าที่ตั้งเป้าหมายไว้ รวมถึงการนำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้

4. นำผลการดำเนินงานจากปีที่ผ่านมาพิจารณาวางแผนการดำเนินงานต่อไป

5. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติขั้นตอนในแต่ละขั้นตอน ปฏิบัติได้ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

6. วางแผนการเก็บตัวบ่งชี้และรายงานหลักฐาน และ มีการกำกับติดตามเป็นระยะ

7. จัดทำฐานข้อมูล การเก็บข้อมูลเพื่อให้ผลการดำเนินงานสมบูรณ์ ครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้องที่สุด

8. จัดอบรมบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ ด้านประกันการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

งานประกันคุณภาพเป็นนโยบายระดับชาติ ที่ทุกสถาบันจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านมาตรฐานคุณภาพบัณฑิตด้านการบริหารและจัดการ การสร้างและพัฒนาสังคม ให้เป็นไปตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ มาตรฐาน ด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษาประกอบด้วยด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารจัดการมาตรฐาน ด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการวิจัย ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ด้านการทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ได้ถูกนำมาสร้างเกณฑ์ในการวัดที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ องค์ประกอบที่ 4 การทํานุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม และองค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการ

ซึ่งหากมหาวิทยาลัยสามารถปฏิบัติทั้ง 5 องค์ประกอบได้ตามมาตรฐานที่กำหนด โดยต้องกำหนดทิศทางและสร้างกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการตอบโจทยและรองรับสิ่งที่มีมหาวิทยาลัยได้ตั้งเป้าหมายและทันทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมายดังกล่าวได้ อาจมีหลายวิธีที่ต้องมีการค้นหาโดยวิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือมีต้นแบบและแนวทางที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่ดีได้ ซึ่งงานวิจัยเป็นการใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพในการเก็บข้อมูลจากผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถาบัน เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติที่ดีของการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ดังนี้

โดยเชิงปริมาณมีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 21 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีอายุในช่วง 45-50 ปี มากที่สุด และพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงานประกันคุณภาพ มากกว่า 5 ปีขึ้นไปมากที่สุด และพบว่าในปีการศึกษา 2560 เป็นปีการศึกษา ที่มีผลคะแนนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับคะแนนที่น้อยที่สุดคือปีการศึกษา 2557

สำหรับความคิดเห็นที่มีต่อแนวปฏิบัติที่จะนำการประกันคุณภาพเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 ประเด็น คือ 1) ทุกคนในหน่วยงานต้องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 2) ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุน และ 3) มีระบบการจัดเก็บข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ในส่วนของผลการวิจัยเชิงคุณภาพด้านแนวทางในการรักษาผลการดำเนินงานเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี พบว่า การทำงานประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องได้รับความร่วมมือ ร่วมใจจากบุคลากร และมีการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในหน่วยงาน รวมถึงผู้บริหารในหน่วยงานต้องให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และชี้แจงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อร่วมแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาต่อไป การจัดทำแผน กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีการติดตามผลการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และทำการปรับปรุงการดำเนินงานหากว่าผลการประเมินต่ำกว่าที่ตั้งเป้าหมายไว้ รวมถึงการนำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ และนำผลการดำเนินงานจากปีที่ผ่านมาพิจารณาวางแผนการดำเนินงานต่อไป เพื่อวางแผนการเก็บข้อมูลตามตัวบ่งชี้และรายงานหลักฐาน และมีการกำกับติดตามเป็นระยะ จัดทำฐานข้อมูล การเก็บข้อมูลมีเพื่อให้ผลการดำเนินงานสมบูรณ์ ครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้องที่สุด

จากผลการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การทำงานประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องทำอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่โดยจะต้องมองถึงความเชื่อมโยงของงาน และความเชื่อมโยงของบุคลากร ตั้งแต่ระดับผู้บริหารจนมาถึงระดับปฏิบัติการ ว่าจะต้องมีการวางแผนการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดความสำเร็จอย่างไร นอกจากนี้จะต้องใช้วิธีคิดเชิงกระบวนการและระบบทั้งในเรื่องการวางแผน (Planning) การลงมือทำ (Doing) การประเมินผล (Control) และการนำผลไปพัฒนาปรับปรุงในการดำเนินการครั้งต่อไป (Action) กล่าวคือ ในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องถูกกำหนดในระดับสูงที่เป็นแผนกลยุทธ์ (Strategic Plan) ลงมาสู่แผนระดับกลาง และนำมาสู่แผนการปฏิบัติงาน (Operation Plan) ลงมาสู่แผนระดับกลาง และนำมาสู่แผนการปฏิบัติ (Operation Plan) และในการดำเนินการจะต้องคำนึงถึงและให้ความสนใจกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ที่มีผลกระทบต่องานประกันคุณภาพ เช่น ต้องคำนึงถึงทั้งบุคลากร งบประมาณ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานในด้านประกันคุณภาพ สุดท้ายการมองตามทฤษฎีระบบคือ การมุ่งไปสู่ผลสำเร็จ (Optimal Goal) การประกันคุณภาพเป็นงานที่มุ่งหวังผลสำเร็จ ดังนั้น การดำเนินการทุกอย่างจะต้องมีการวางแผนเป้าหมาย หรือผลที่ต้องการให้เกิดไว้อย่างชัดเจน สามารถวัดผลประเมินผลได้ รวมทั้งต้องระบุถึงวิธีการประเมินผลสำเร็จต่าง ๆ ไปด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติที่ดีของการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ดังนี้

1. การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพต้องนำมาพิจารณาดำเนินการในเชิงระบบมากขึ้น มองทุกอย่างอย่างเป็นองค์รวม มีระบบการควบคุมที่ดี มีการประเมินผลงานการประกันคุณภาพเป็นระยะๆ
2. ควรพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพในทุกตัวบ่งชี้ สามารถแสดงผลเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหาร และนำมาใช้เป็นแนวทางในการควบคุมการทำงานระดับปฏิบัติงานได้
3. ควรพัฒนาบุคลากรภายในหน่วยงานให้มีความรู้ ความสามารถ สร้างความตระหนักในเรื่องงานประกันคุณภาพที่เข้มแข็ง โดยผ่านการเรียนรู้ในการทำงานประกันคุณภาพในตัวบ่งชี้ นั้นๆ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการประกันคุณภาพ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน. 2557. การศึกษาแนวทางการประกันคุณภาพเพื่อนำไปสู่ Best Practice. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จำรัส นองมาก. 2545. สภาพปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา. ค้นวันที่ 9 พฤศจิกายน 2561 จาก <http://www.gotoknow.org/posts/43715>.
- ดนูชา สลึงศ์. 2556. นักประกันคุณภาพการศึกษา: การเป็นตัวแทนแห่งการเปลี่ยนแปลงนวัตกรรม. วารสารนักบริหาร. 33 (1): 79.
- ลักขณา จาตกานนท์, ดวงรัตน์ แซ่ตั้ง, เนนิสา ไชยปุระ และธนพรรณ บุนยรัตกลิน. 2554. การพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. รายงานการวิจัย เสนอต่อคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สมสิทธิ์ สองประสม. 2550. การศึกษาทัศนคติของพนักงานต่อระบบประกันคุณภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สารนิพนธ์โครงการวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สิริลักษณ์ ไชยวงศ์. 2555. การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. รายงานการวิจัย เสนอต่องานนโยบายและแผนและประกันคุณภาพการศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2557. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557. นนทบุรี : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2554. แนวทางการพัฒนาการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย: 9.
- สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ. 2549. บทบาทนักศึกษาต่อการประกันคุณภาพการศึกษาแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ.
- European University Association. 2010. Developing an Internal Quality Culture in European Universities. วันที่ 9 พฤศจิกายน 2561 จาก http://www.eua.be/Libraries/Publications_homepage_list/EUA-QA-Policy-010.sflb.ashx.

Juan Viñas Salas. 2014. **Quality Management Implementation at University**. วันที่ 9 พฤศจิกายน 2561 จาก <http://www.amse-med.eu/files/>.

Kolb, D.A. and Fly, R. 1975. **Toward an applied theory of experimental learning**; in C. Cooper (ed.) *Theories of Group Process*, London: John Wiley.

Kolb, D.A. 1984. **Experiential learning: experience as the source of learning and development**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

แบบสอบถามแนวทางการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) ข้อมูลการประกันคุณภาพเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงาน การประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี 3) แนวปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ
 ชาย หญิง
2. อายุ
 ต่ำกว่า 25 ปี 25-30 ปี
 31-40 ปี 41-50 ปี
 50 ปีขึ้นไป
3. ระยะเวลาที่เข้ามารับผิดชอบด้านงานประกันคุณภาพ
 ต่ำกว่า 1 ปี 1-2 ปี
 3-4 ปี 5 ปีขึ้นไป
4. ครั้งที่ผ่านมามีผลคะแนนประเมินในตัวบ่งชี้ที่ท่านรับผิดชอบได้เท่าใด
 1 คะแนน
 2 คะแนน
 3 คะแนน
 4 คะแนน
 5 คะแนน
5. ผลคะแนนประเมินที่ได้คะแนนสูงสุดในปีการศึกษาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ปีการศึกษา)
 ปีการศึกษา 2557
 ปีการศึกษา 2558
 ปีการศึกษา 2559
 ปีการศึกษา 2560
6. ผลคะแนนประเมินที่ได้คะแนนต่ำสุดในปีการศึกษาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ปีการศึกษา)
 ปีการศึกษา 2557
 ปีการศึกษา 2558
 ปีการศึกษา 2559
 ปีการศึกษา 2560

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการประกันคุณภาพเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี

แนวปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่					
2. แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
3. ผู้ทำงานประกันต้องมีความรู้ในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างดี					
4. ทุกคนในหน่วยงานต้องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
5. ควรให้ผู้เชี่ยวชาญการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมาช่วยทำ					
6. มีระบบการจัดเก็บข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
7. หน่วยงานควรส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
8. ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานประกันกับหน่วยงาน/คณะ/วิทยาลัย ต่างๆ					
9. หน่วยงานมีการสร้างความเข้าใจหรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง					
10. หน่วยงานมีการกำกับ ติดตาม เติบโตความพร้อมของข้อมูลในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					

ส่วนที่ 3 แนวปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

1. การทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของหน่วยงานท่านมีจุดแข็ง และจุดอ่อนอะไรบ้าง

จุดแข็ง

.....

.....

.....

จุดอ่อน

.....

.....

.....

2. ท่านจุดมุ่งหมายในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของท่านคืออะไร

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีการวางแผนงานการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. แนวทางการดำเนินและการปฏิบัติในตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

1) ท่านมีการกำหนดเป้าหมายและการส่งเสริม สนับสนุนเพื่อให้มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้สำเร็จอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2) หน่วยงานของท่านมีการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3) ท่านมีวิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในตัวบ่งชี้ที่รับผิดชอบอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4) ท่านมีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5) ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6) ท่านมีวิธีการและแนวทางในการรักษาผลการดำเนินงานเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอันนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีอย่างไร

.....

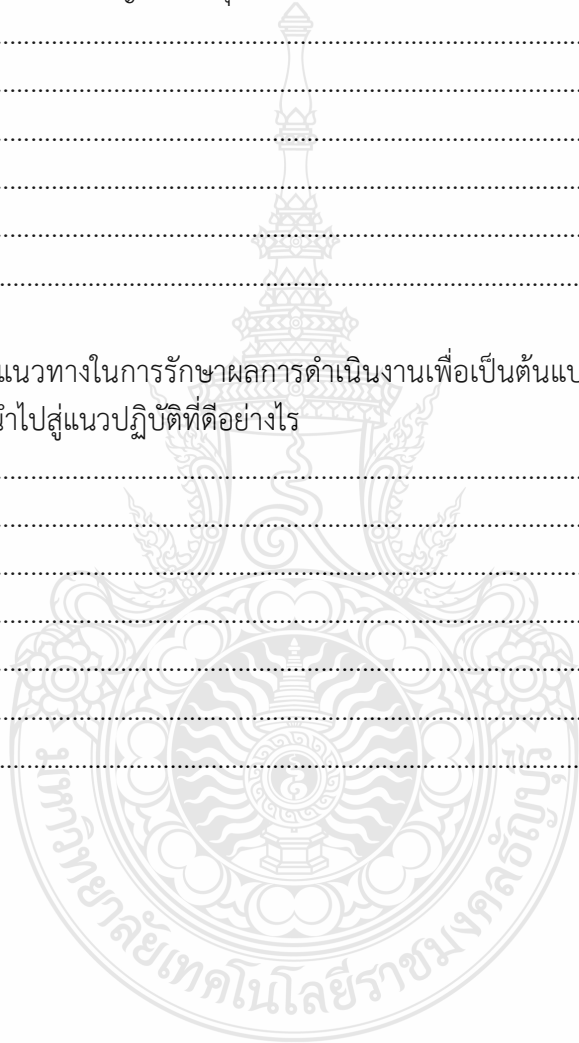
.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติหัวหน้าโครงการ

1. ชื่อ- นามสกุล นางสาววีรนุช พานทอง
Miss Weeranuch Panthong
2. 1159900001173
3. ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศ สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12110
4. หน่วยงาน สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 39 ถ.รังสิต – นครนายก ต.คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110 หมายเลขโทรศัพท์ 0-2549-3503 โทรสาร: 02-577-5048 E- mail address : weeranuch_p@rmutt.ac.th
5. ประวัติการศึกษา
ปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ความปลอดภัยของอาหาร)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
: สัตวบาล, ความปลอดภัยของอาหารสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เนื้อสัตว์, การจัดการโรงฆ่าสัตว์
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ
ผลงานอื่นๆ เช่น ตำรา บทความ สิทธิบัตร
 1. เขียนบทความตีพิมพ์ในวารสารปศุสัตว์เกษตรศาสตร์ ปีที่ 36 ฉบับที่ 143 มกราคม – มีนาคม 2553. เรื่องจำนวนวัน vs การเก็บรักษาเนื้อไก่ให้มีคุณภาพ.
 2. เขียนบทความตีพิมพ์ในวารสารปศุสัตว์เกษตรศาสตร์ ปีที่ 36 ฉบับที่ 144 เมษายน-มิถุนายน 2553. เรื่องการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของเนื้ออกไก่จากโรงฆ่าไก่ขนาดเล็กที่เก็บในระยะเวลาและอุณหภูมิที่ต่างกัน.
 3. เขียนบทความตีพิมพ์ในวารสารปศุสัตว์เกษตรศาสตร์ ปีที่ 36 ฉบับที่ 145 กรกฎาคม-กันยายน 2553. เรื่องเลือกซื้อไก่อย่างไรให้ปลอดภัย.
 4. เขียนบทความตีพิมพ์ในวารสารปศุสัตว์เกษตรศาสตร์ ปีที่ 36 ฉบับที่ 146 ตุลาคม- ธันวาคม 2553. เรื่องคุณภาพและความปลอดภัยของเนื้อไก่จากโรงฆ่าไก่ขนาดเล็ก.ผลงานวิชาการอื่นๆ
วีรนุช พานทอง อรรถวุฒิ พลายนบุญ อรทัย ไตรวุฒานนท์ และศศิธร นาคทอง . 2009. การเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทางกายภาพบางประการของเนื้ออกไก่จากโรงฆ่าไก่ขนาดเล็ก.มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
อรทัย ไตรวุฒานนท์ และ วีรนุช พานทอง. 2010. การเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทางชีวภาพของเนื้ออกไก่จากโรงฆ่าไก่ขนาดเล็ก. การประชุมวิชาการเทคโนโลยีเนื้อสัตว์ ครั้งที่ 3: 101-105 .
วีรนุช พานทอง และ อรทัย จินตสถาพร. 2011. การเปรียบเทียบมาตรฐานและการเปลี่ยนแปลงทางจุลินทรีย์ของเนื้ออกไก่จากโรงฆ่าไก่ขนาดเล็ก. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า ปีที่ 29 ฉบับที่ 3-2 : 55-64

วีรณูช พานทอง . 2013. การเปรียบเทียบมาตรฐานและการเปลี่ยนแปลงทางจุลินทรีย์ของเนื้อไก่จากโรง
ฆ่าไก่ขนาดเล็กจนถึงตลาด. การประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ. ครั้งที่ 1

วีรณูช พานทอง กมลทิพย์ ลวณะลาภานนท์ และนายิกา สารทอง. 2019. ความชุกและความไวต่อยาต้านจุล
ชีพของเชื้อ *Staphylococcus aureus* ที่แยกได้จากฟาร์มสุกรในเขตภาคตะวันตกของประเศ
ไทย. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า ปีที่ 37 ฉบับที่ 1 : 97-103

